

18 Contes

per educar en valors

Coneix
els teus
drets

ceesc

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

18 contes per educar en valors

Coneix els teus drets

Anna Montes Vallecillos i Arantxa Perales Echeverria

Ariadna Peña Medina

Clara Romaní Cornet

Elena Montiel Bach

Ignasi Soler Cabestany

Joan Dueñas Ferrándiz

Margarida Solà Oliveres

Marta Curto Nàcher

Marta Fos Ferré

Mercè Gil Viñas

Mireia Gasull Casanova i Eva Mª Fernández Marín

Noelia Muñoz González

Pep Plana Farré

Pilar Serrat Aymerich

Sara Martínez Huertas

Servei de Suport a l'Acolliment en Família Extensa INTRESS de
Nou Barris. Equip de seguiment: Mireia Rodón i Laia Alfama.

Amb les nenes components del grup "Les Exploradores":

A, S, A, T, Y, N, i amb el suport de les joves: G i A

Toni Rubio Nicás

Primera edició: novembre de 2015

© Anna Montes Vallecillos i Arantxa Perales Echeverria: *Les tisores màgiques*

© Ariadna Peña Medina: *Sense gep / Un cop de mà*

© Clara Romaní Cornet: *La cova dels drets*

© Elena Montiel Bach: *Canyes de sucre i betum*

© Ignasi Soler Cabestany: *Remença!*

© Joan Dueñas Ferrándiz: *Aigua de tempesta*

© Margarida Solà Oliveres: *En Jan i la Mireia no entenen res*

© Marta Curto Nàcher: *L'Arnau vol que l'escoltin*

© Marta Fos Ferré: *Samrawit*

© Mercè Gil Viñas: *Tabita, vine amb mi*

© Mireia Gasull Casanova i Eva Mª Fernández Marín: *La foguera de la pau*

© Noelia Muñoz González: *L'alegria del romaní*

© Pep Plana Farré: *Relat curt d'una tutoria de veritat*

© Pilar Serrat Aymerich: *La cançó d'en Bru*

© Sara Martínez Huertas: *Pluja*

© Servei de Suport a l'Accolliment en Família Extensa INTRESS de Nou Barris.

Equip de seguiment: Mireia Rodón i Laia Alfama.

Amb les nenes components del grup "Les Exploradores": A, S, A, T, Y, N, i amb el suport de les joves: G i A: *L'elefanteta Iris*

© Toni Rubio Nicás: *La presó*

© de les característiques d'aquesta edició i col·lecció:

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya – CEESC

C/ Aragó 141-143, 4t - 08015 Barcelona

AEGLE Edicions: Carrer Major 17-19 – 17251 Calonge

Composició i disseny: Estudi Comunicació

Correcció lingüística: Sònia Rodon Torner, tècnica de llengua i comunicació del CEESC

Dipòsit legal: DL Gi 1662-2015

Impressió: Publidisa

ÍNDIX

Presentació.....	7
Aigua de tempesta / <i>Joan Dueñas Ferrándiz</i>	11
Canyes de sucre i betum / <i>Elena Montiel Bach</i>	15
En Jan i la Mireia no entenen res / <i>Margarida Solà Oliveres</i>	25
L'alegria del romaní / <i>Noelia Muñoz González</i>	29
L'Arnau vol que l'escoltin / <i>Marta Curto Nàcher</i>	37
L'elefanteta Iris / <i>Servei de Suport a l'Acolliment en Família Extensa INTRESS de Nou Barris. Equip de seguiment: Mireia Rodón i Laia Alfama. Amb les nenes components del grup "Les Exploradores": A, S, A, T, Y, N, i amb el suport de les joves: G i A</i>	43
La cançó d'en Bru / <i>Pilar Serrat Aymerich</i>	47
La cova dels drets / <i>Clara Romaní Cornet</i>	51
La foguera de la pau / <i>Mireia Gasull Casanova i Eva Mª Fernández Marín</i>	63
La presó / <i>Toni Rubio Nicás</i>	69
Les tisoires màgiques / <i>Anna Montes Vallecillos i Arantxa Perales</i> ...	71
Pluja / <i>Sara Martínez Huertas</i>	77
Relat curt d'una tutoria de veritat / <i>Pep Plana Farré</i>	81
Remença! / <i>Ignasi Soler Cabestany</i>	87
Samrawit / <i>Marta Fos Ferré</i>	93
Sense gep / <i>Ariadna Peña Medina</i>	97
Tabita, vine amb mi / <i>Mercè Gil Viñas</i>	99
Un cop de mà / <i>Ariadna Peña Medina</i>	105
Annex: Convenció sobre els drets dels infants.....	109

PRESENTACIÓ

Aquest recull de contes, obra col·lectiva, múltiple i polièdrica, continua la proposta llençada ara fa ja dos anys per la Junta delegada del CEESC a Girona de promoure l'escriptura en favor dels drets dels infants.

Per a nosaltres, les educadores i els educadors socials, el màxim respecte per aquests drets és un fet que ens ocupa i, en massa casos encara, ens preocupa.

Els nostres nens i nenes són el nostre futur. De com els tractem avui en depèn el nostre demà. La societat s'ha anat fent conscient d'aquesta realitat i així ho anat deixant exposat a través de convencions, lleis, pactes... Mai hem defugit la voluntat de ser agents actius en aquests processos, perquè hi creiem fermament.

Tanmateix, sabem que no és automàtic que les proclamacions esdevinguin realitats tangibles. Les voluntats acordades s'han de fer realitat en el dia a dia de cada persona, de cada grup, de cada racó de món. I això no és fàcil.

Aquestes personetes, petites de mida però no per això petites en valors, es mereixen el respecte del que és seu, dels seus drets, però de vegades hi ha algunes coses que als grans se'ns obliden o ens passen per alt. El món gira, cada vegada amb més velocitat (sembla) i, en el seu traginar, no sempre escolta la veu dels més petits viatgers, la dels infants. Els contes que llegireu a continuació els donen veu, per ajudar que siguin ells els que parlin. Els imaginem com a eines que ajudin qualsevol adult que vulgui as-

sumir les seves responsabilitats educatives a contribuir que siguin de debò ells, els infants, els que parlin.

Vénen a parlar-nos de valors que volem que els nostres nens i nenes facin seus perquè siguin els que hagin viscut, els que defineixin el món en què creixin: la transcendència de la família, la il·lusionació, la capacitat de decidir, la igualtat en la diferència... També ens apunten reptes com que els infants no hagin de viure situacions de pobresa, de conflicte, de desarrelament...

Volem agrair l'esforç que els autors i autores han fet per posar al servei de l'aprofundiment en el coneixement dels drets dels infants el seu temps, els seus pensaments, els seus sentiments. Estem convençuts que no serà en va. Com ells, aspirem il·lusionats a un dia en què les paraules positives s'hagin menjat totes les negatives quan parlem d'infància.

Junta de Govern del CEESC

*Em diuen que la meva vida hauria de ser un exemple dels principis en què crec,
però cada cop que ho intento, m'ho impedeixen.*
Bill Watterson. "Calvin i Hobbes"

AIGUA DE TEMPESTA

Joan Dueñas Ferrándiz

A la Júlia li agradaven les pluges. Sempre que plovia corria a mirar per la finestra com les gotetes lliscaven pels vidres i si veia que dalt del cel apareixia un llamp lluminós, cridava els pares i els deia: “mireu, mireu, hi ha foc al cel” i seguidament es tapava les orelletes, tot esperant el soroll del tro que, sempre, sempre, venia després del llamp.

Una nit, després de sopar, va sentir el tro més fort que mai havia sentit. La seva mare li va dir que, segurament, cauria una bona tempesta, una d'aquelles tempestes que no deixen dormir de la por que fan. Però a la Júlia no li feien cap por les tempestes, al contrari, li hagués agradat sortir de casa i passejar pels carrers del seu barri perquè tota l'aigua de la pluja li caigués al damunt, mirant cap a dalt de tant en tant, per veure el fantàstic espectacle dels llamps il·luminant el cel. Però no va poder ser, la seva mare la va fer anar a dormir. La va tapar ben tapada fins les orelles, li va fer un petó al front, li va dir bona nit i va sortir de l'habitació.

Aquella nit, la Júlia no va poder adormir-se. El soroll que les gotetes de pluja feien quan queien al sostre de la seva habitació, l'escàndol dels trons i la llum dels llamps que entrava per la finestra, no la van deixar dormir en tota la nit. A més, estava molt emocionada amb una tempesta tan gran com aquella.

Quan estava segura que els seus pares ja s'havien adormit (sabia que ja dormien perquè els sentia roncar; la mare sempre deia que era el pare qui roncava i el pare deia el mateix de la mare, pe-

rò el cert és que roncaven tots dos), la Júlia va tenir una bona idea: aniria a la cuina a buscar un got buit i el deixaria a fora, al balcó, per recollir una mica d'aigua de tempesta i així poder investigar de què estava feta aquella aigua tan escandalosa.

Dit i fet, va agafar un got buit de la cuina, va obrir la porta del balcó, va deixar el got a terra i, després de tornar a tancar la porta, se'n va anar a dormir amb l'esperança que, quan es despertés, tindria el got ple d'una aigua molt especial: aigua d'una tempesta autèntica... quina emoció.

Quan estàs tota una nit sense dormir, pel matí et costa molt fer qualsevol cosa, però la Júlia sabia perfectament el que havia de fer: un cop va posar el peu a terra, va anar directament al balcó per recollir el got que, segurament, ja estaria ple d'aquella aigua tan especial.

Efectivament, el got estava ple a vessar i la Júlia el va agafar amb molta cura perquè no es perdés ni una sola gota, el va posar a sobre de la seva tauleta de nit, el va cobrir amb un platet i se'n va anar a l'escola pensant que, segurament, seria l'única nena de la seva classe que tindria a la seva habitació un got ple d'aigua de la tempesta d'aquella nit.

Un cop a l'escola, la Júlia no va escoltar massa les coses que va explicar la seva mestra: entre la son que tenia per haver dormit tan poc i l'emoció de saber que, quan arribés a casa, l'esperava un got ple d'aigua de tempesta, no va entendre res de les lliçons d'aquell matí.

Un cop a casa es va treure l'abric i, corrents com si l'empaïessin, va anar a la seva habitació per contemplar el got ple d'aquella aigua tan especial. I allí estava, ningú diria que aquella ai-

gua, que omplia el got a vessar, era de tempesta. Semblava, més aviat, una bassa d'oli.

La Júlia estava fascinada. Es va ajupir davant de la tauleta de nit i es va quedar una bona estona contemplant aquell got ple d'aigua. Tan embadalida estava que no va sentir que la seva mare feia estona que la cridava per dinar. "Júliaaaa, a dinar!", va cridar, visiblement enfadada. En aquell moment l'aigua que omplia el got va fer una petita sacsejada i el plat que el tapava va tremolar lleument. La Júlia es va posar dempeus d'una revolada, va fer un pas enrere i, tapant-se la boca de l'ensurt, es va quedar mirant aquell got entre sorpresa i espantada.

Durant el dinar la Júlia estava capficada amb allò que havia passat; no deixava de pensar en el tremolor que es va produir dins del seu got d'aigua de tempesta. Semblava com si l'enuig de la mare hagués provocat aquell petit rebombori. Era com si una petita tempesta s'hagués reproduït dins d'aquell fràgil got de vidre.

Tota aquella fascinació que li va provocar a la Júlia recollir aquella aigua de tempesta i tota l'emoció que sentia, va començar a donar pas a una mena d'incertesa que la inquietava i li començava a causar una certa angoixa. Veient aquella aigua agitant-se dins del got, la Júlia va sentir quelcom que no havia sentit mai: una mena de calfred i, ben bé es podria dir que, per primer cop, va tenir una miqueta de por.

Però la curiositat i la fascinació per les tempestes eren més fortes que la por i, una nit més, la Júlia se'n va anar a dormir amb el seu got damunt la tauleta. A mitjanit un soroll insistent la va despertar. El plateret que tapava el got revinclava més que mai, el soroll era ensordidor i l'aigua començava a vessar mullant tota la

tauleta. La Júlia va agafar por de veritat i va sortir de l'habitació per buscar la protecció i el consol dels seus pares, però, quan va arribar al passadís, va sentir uns crits molt forts que sortien del menjador. La Júlia es va acostar sigil·losament i va veure els seus pares discutir com mai ho havien fet; com s'escriassaven! la Júlia no va gosar dir-los allò del got i, molt trista, se'n va tornar a l'habitació. El got seguia allà agitant l'aigua cada cop més, fins i tot li va semblar que sortia, de tant en tant, un petit llampec.

Dempeus, davant la porta de la seva habitació, veia com saltava el plateret que tapava aquell maleït got enfurismat i, de fons, sentia els crits dels pares. Els crits retronaven cada cop amb més força dins del seu cap i la imatge del got a punt d'esquerdar-se per la força de l'aigua encabritada va fer que la Júlia fes un crit: "Ja n'hi ha prou!", va dir i, agafant aquell got ple d'aigua endimoniada, se'l va beure d'una revolada.

A l'instant, va tornar la calma i la Júlia, amb les galtes remullades, no pas d'aigua de tempesta, sinó de plors, es va ficar dins del llit. A l'instant, els pares, alertats pel crit de la Júlia, van entrar a la seva habitació i la van trobar dins del llit, tapada fins les orelles i fent veure que dormia. La mare va dir al pare: "segurament ha estat un malson", i van sortir tots dos de l'habitació. Aquella nit, va ser la primera de moltes nits en què la Júlia va haver d'empassar-se el conflicte dels seus pares.

CANYES DE SUCRE I BETUM

Elena Montiel Bach

En Dieguito camina fent petits saltironets pel mig del carrer asfaltat com si tot el camí fos seu. Camina amb una caixa de fusta recolzada a l'espatlla en direcció al *parquecito*, la plaça central de Palacagüina, el poble del nord de Nicaragua on va néixer. Quan en Dieguito camina així -fent petits saltironets- vol dir que està content. I és que per fi ha arribat el gran dia! És set de desembre, la *gritería!*¹ Els seus ulls negres i brillants avui són més grossos de l'habitual. Els té ben oberts per observar les cases i les botigues que, des de primera hora del matí, han estat engalanant els seus patis o els seus rebedors, tots amb la imatge de la *Puríssima Concepción de María* com a centre de l'estança, i amb ornamentacions de tot tipus al seu voltant: fulles de plataner, branques d'arbres, flors i fruites, que han anat recollint durant la setmana.

Les campanes a l'Església repiquen trencant el silenci de la tarda. En Dieguito s'atura i comença a comptar. *Un, dos, tres, quatre i cinc*. No ha anat gaire a l'escola, però els números sí que se'ls sap. Són les cinc. Ja és l'hora i ja està tot a punt. Les *panitatas*,² els *frescos*, els bunyols de iuca, l'arròs amb *chicarrón* i algunes joguines, esperen pacients ben apilonades a les cases. Ara només falta que els grups de nens i nenes vagin arribant per resar

¹ La *gritería* és la festa que els nicaragüencs celebren en la vigília del dia del sant de la seva patrona, la Immaculada Concepció.

² Palanganes molt petites.

i cantar a la Verge. La tradició es manté viva en aquest petit poble de Las Segovias, i en Dieguito observa com els grans s'esmercen en tenir-ho tot a punt perquè tot surti d'allò més bé.

En Dieguito arriba al *parquecito* i es dirigeix al seu racó habitual. Descarrega la caixa de fusta al terra i s'asseu al banc de formigó que fa de parada d'autobusos.

Si tingués un *peso*³ es compraria una bossa de *mant*⁴ per contemplar l'espectacle que tot just està a punt de començar, però la butxaca dels seus pantalons texans negres, un pèl curts per a les seves cames, encara està buida. Veu com dels diferents carrers que desemboquen a la plaça en comencen a arribar els primers grups de nens i nenes. Alguns van sols, d'altres van acompanyats pels seus pares. Tots van nets i enclenxinats, tots calcen unes sabates noves ben rellents. I tots porten una bossa a la mà, un cabasset o una motxilla; és imprescindible per anar-hi emmagatzemant curosament els regals que aniran rebent avui. I com qui no vol la cosa, comencen les corredisses, els crits, les rialles. Els grups de nens corren apilonats de casa en casa, buscant aquells patis que s'han afegit a la festa, esperant el seu torn si és que ja hi ha un altre grup que ha arribat primer. I quan és el moment, es planten davant la Verge imitant els gestos d'un cor professional i, amb un ordre perfecte, com si ho haguessin assajat tota la vida, comencen a cantar les cançons dedicades a la seva patrona que tantes vegades es repetiran aquest vespre per tots els racons del poble. Quan acaben de cantar, uns segons de silenci i una veu de fons que crida:

—¿Quién causa tanta alegría?

³ Un *peso* és com anomenen informalment als *córdobas*, la moneda de Nicaragua.

⁴ Cacauets.

—La Concepción de María —contesten tots en una sola veu—.

I comencen de nou els aplaudiments, els crits, la xerinola. I els braços petits del nens s'estiren i s'estiren tant com poden per ser els primers en rebre l'ofrena. Les famílies no donen l'abast. Quan tothom té el seu regal, tornen les corredisses i l'organització improvisada per decidir cap a on anar. De mica en mica, les bosses, els cabassets, les motxilles, es van omplint de caramels, de taronges, de canyes de sucre, de llapis, llibretes, *panitas* i tasses amb la imatge de la Verge. Les famílies ofereixen el que tenen o el que poden. A les cases més humils reparteixen part de la collita. Les famílies més benestants, o les que potser han fet alguna *promesa* a la Verge que al final s'ha acabat complint, ofereixen regals més costosos. L'important, però, és que n'hi hagi per a tots.

En Dieguito observa l'espectacle des de la banqueta. Malgrat que ell només és un nen de nou anys en un cos petit i escanyolit que amb prou feines aixeca un pam i mig de terra, i malgrat que podria semblar que es mira les corredisses dels nens amb cert recel, en el fons, ell avui està content. Ell és embetumador de professió i, segurament, ja de vocació -a aquestes altures ja li és difícil imaginar-se la vida fent qualsevol altra cosa. Fa tan sols un parell d'anys, quan en tenia set, corria pels carrers descalç, amb els seus antics pantalonets de pinces blau marí i la seva samarreta de propaganda gastada i descolorida, amb unes taques gravades que ja no marxaven per molt fregar. En aquella època es passava el dia demanant *un peso* amb una rialla als ulls a tothom amb qui s'anava trobant a la plaça, davant les botigues. Algunes persones li donaven una moneda sense ni tan sols mirar-se'l, com qui espanta un gos ple de puces. D'altres li donaven la moneda amb

llàstima. A ell això li era igual. L'únic que volia era poder arribar a casa amb uns dinerets que servissin a l'àvia per comprar alguna cosa per menjar.

Però ara en Dieguito ja s'ha fet *gran* i ja no li cal anar demanant caritat pels carrers. Ara és tot un home i, com tot home honorat, treballa. Ha après l'ofici d'en Pablo, el seu germà gran. Ell només té un germà gran i una àvia que gairebé no s'hi veu. Viuen tots tres en una caseta de fang als afores del poble. La Yoya, la seva àvia, es dedica a ajudar les veïnes a fer les *tortillas de maíz* matutines. A canvi, rep algunes d'aquestes *tortillas*, una paroleta d'arròs o de *frijolitos*, algun plàtan fregit... Gràcies a la generositat dels veïns, de gana no n'ha passat mai. Poques vegades, però, queden tips. En Pablo és mol alt i molt prim, i té la pell tan morena com la seva. Ell també és embetumador des que era un nen. Amb el seu sou paguen les factures, els medicaments de l'àvia i el menjar. El seu germà treballa sobretot als matins. Quan la gent va a treballar és quan hi ha més feina. És molt important anar amb les sabates ben brillants a l'oficina, a l'escola o a qualsevol lloc. A les tardes ara en Pablo ha decidit anar a l'escola a aprendre a llegir, així que li cedeix la caixa de fusta i ell mira de guanyar alguns dinerets més.

Però avui no és un dia normal! Avui en Dieguito està content perquè és festa. I quan és festa, la gent es muda, s'enclenxina els cabells i es calça les sabates noves. Per tant, avui, és un dia de feina, de molta feina! A poc a poc, els seus companys embetumadors també han anat arribant i s'han anat seient als diferents bancs que hi ha a la parada d'autobusos. Tot i que són força embetumadors al poble, avui hi haurà feina per a tots. De lluny se sent la música estrident d'un autobús i el *busero* que crida des de

la porta estant *Estelí, Managua, Estelí*. El conductor del bus frena bruscament i el vehicle s'atura en sec davant la parada. Una munió de nens i nenes, amb les seves bossetes i motxilles, acompanyats pels seus pares, salten del bus i caminen nerviosos cap a on senten més crits.

Ell els mira els peus, deformació professional; alguns nens van amb sabates, d'altres amb sandàlies. Tots arriben de les comunitats rurals amb els peus plens de pols dels camins de sorra per on han transitat.

Els ulls d'en Dieguito brillen amb més intensitat. Un home de pell clara, baixet i grassonet, amb un diari sota el braç, se li acosta. No calen paraules perquè entengui el que vol. L'home s'asseu al banc i en Dieguito s'aixeca i agafa la *caixa d'eines* que comparteix amb el seu germà. S'asseu a un extrem de la caixa mentre l'home, vestit amb *traje* i corbata, posa un peu en el suport que hi ha a l'altre extrem i comença a llegir el diari.

En Dieguito es disposa a treballar: obre un calaixet de la caixa de fusta i n'extreu un raspall gros, un de mitjà i un de petit, un pot rodó de betum, un tub de betum líquid i un drap blanc que es penja a l'espalla. I, amb uns moviments impecables i automàtics, comença a raspallar amb destresa la sabata amb el raspall més gros.

Un cop ha tret la pols, és el moment de posar el betum i raspallar a consciència. A continuació repeteix la mateixa operació però amb el raspall mitjà i amb el betum líquid. Fa cada moviment amb una dedicació exclusiva, com si aquella sabata fos l'única sabata que hagi d'embetumar a la vida. Amb la llengua fora, amb un posat de concentració absoluta, passa el drap per cada racó de la sabata.

Llavors és el torn de la part de la sola que queda a la vista: posa betum líquid al raspall petit i frega amb rapidesa. Finalment repassa de nou la part superior de la sabata amb el raspall gros i per últim hi passa el drap. Quan acaba, pica amb el mànec del raspall la caixa de fusta fent dos tocs i el seu client, que ara parla pel telèfon mòbil, canvia de peu. Repeteix catòlicament, minuciosament, cada un dels moviments, de nou amb una dedicació única: primer, el raspall gros, el betum, el raspall mitjà, la sola, el drap... Quan acaba, repassa ràpidament amb el raspall gros les dues sabates i dóna la feina per finalitzada. Les sabates llueixen més que quan eren noves. El senyor s'aixeca, es remena la butxaca i n'extreu un grapat de sorolloses monedes. Busca entre el piló un *córdoba*⁵ i el deixa caure sobre la petita i tenyida mà d'en Dieguito sense ni creuar una paraula. Ell es guarda amb molta cura el *peso* a la butxaca i endreça satisfet el material dins la caixa de fusta, esperant un nou client.

La processó de nens continua envaint la plaça. Ell contempla en silenci el grup que s'ha parat davant la *pulpería*⁶ de *doña Rosita*. Però un altre client reclama els seus serveis i, sense dubtar, es posa de nou a la feina. Quan torna a aixecar el cap de la seva caixa de fusta ja ha començat a fosquejar. Les hores li han passat volant i els clients s'han anat encadenant els uns amb els altres. Ni tan sols s'ha adonat dels autobusos que han anat parant a la seva esquena, ni ha pogut escoltar sencera cap més cançó dedicada a la Immaculada Concepció de Maria.

Les campanes de l'Església tornen a repicar. *Un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set i vuit*. Els fanals il·luminen amb una llum

⁵ Moneda de Nicaragua.

⁶ Botiga d'aliments.

gropa els carrers que a poc a poc han anat quedant deserts. Els grups de nens i nenes han anat disminuint significativament sense que ell gairebé ni se n'adonés. Els crits i el rebombori se senten cada vegada més lluny. Ja només queden alguns grups despistats i les famílies que comencen a recollir la paradeta. Aprofita la calma per asseure's de nou al seu banc. A aquesta hora ja pràcticament no queden tampoc ni embetumadors.

Ja és massa tard. Ell es vol quedar una estona més per gaudir fins al final de l'ambient festiu amb què s'ha vestit la plaça. Un grup de petits i grans s'apropen pel mig del carrer i s'asseuen al mateix banc on és ell disposats a esperar l'autobús que els portarà a Musulí, la comunitat rural on viuen. Els petits encara estan *espitosos*, mirant i remirant les joguines i les fruites que omplen les seves bossetes, ensenyant-ho als companys, comptant-ho, remenant-ho emocionats. Els adults fan cara d'esgotats i amb prou feines diuen res.

Ell segueix assegut a l'extrem del banc on ha passat la tarda, amb posat d'adult, amb la cama dreta sobre la seva *caixa d'eines*. Se'ls mira amb afició. Els mira els peus. Tots van amb sandàlies. Amb gent com aquesta no s'hi podria pas guanyar la vida. Veu com els nens riuen i criden satisfets. Pensa que ell avui també està content perquè ha guanyat molts *pesos* i el seu germà i la seva àvia també estaran contents. Pensa que amb tants diners aquesta setmana potser podran comprar una mica de carn. La boca se li fa aigua pensant en l'arròs amb pollastre que a vegades li ha fet l'àvia.

Un nen menja amb afició un tros de canya de sucre i també li provoca salivera. I és en aquest moment que, per primer cop avui, es pot endevinar als ulls negres i penetrants d'en Dieguito un bri

de gelosia. Encara és tan nen! Però ell sap, perquè li ha explicat l'àvia, que aquest món que veu no és el seu món. I que, per tant, no l'ha d'envejar. Que ha d'estar content amb el que té. Així que s'ho mira de lluny, amb la distància que separa el seu món del d'aquells nens que tenen més o menys la seva edat.

Un menut d'uns tres o quatre anys s'asseu a la falda de la seva mare. Se'l veu més seré i també més cansat que a la resta. És l'únic que s'ha adonat de la presència d'en Dieguito i se'l mira amb curiositat. La seva falta d'experiència a la vida no li permet entendre perquè ell i els seus amics tenen tots una bossa plena de regals, i aquell nen que seu sol al banc no té res. L'observa atentament una bona estona. Es mira la seva bossa i la bossa dels altres nens. Es torna a mirar en Dieguito.

Sembla que no ho acaba d'entendre. Sense pensar-s'ho més, fa un salt de la falda de la seva mare i es dirigeix cap a ell. Aprofita per mirar-se'l bé ara que el té tan a prop, per veure si endevina quina és la cosa que els fa tan diferents, però sembla que no aconsegueix trobar-la.

Així que, com si d'un acte de justícia i de sentit comú es tractés, obre la seva bossa dels regals, es mira amb atenció el seu contingut i n'extreu una taronja i un tros de canya de sucre. Estira el braç i li ofereix a en Dieguito amb un gest d'extrema naturalitat. Ell, sorprès, i amb una eufòria reprimida, també estira el braç i agafa el que aquell nen més petit, però gairebé de la seva mateixa talla, li ofereix.

—Gràcies —aconsegueix dir emocionat—.

El petit li contesta un *de res* amb la mirada i, com si no hagués passat res, se'n torna a reposar a la falda de la seva mare. Aquesta, bocabadada, l'ajuda a pujar i li fa un petó orgullosa pel

gest que ha tingut, sense donar-li, però, excessiva importància. La resta de nens i nenes, que també han observat l'escena sorpresos, queden muts, astorats, dubtant amb recel de si els toca fer el mateix amb els regals de les seves bosses. Es miren els uns als altres, interrogant-se. Els pares i mares estan a l'expectativa. En Dieguito es mira feliç els seus dos tresors. Finalment una nena, la més alta, s'aproxima també a ell i li ofereix un camió de joguina.

—Té —li diu allargant la mà—, jo no en faré res!

Aquesta vegada a en Dieguito no li surt ni una sola lletra de la gola. No s'ho pot creure! Els grans es miren i somriuen. La resta de nens no dubten més, veuen que l'acció té un bon reconeixement per part dels pares i ells no volen ser menys. Així que s'apilonen tots davant seu i li ofereixen *panes*, tasses, taronges i bunyols de iuca. Els ulls negres d'en Dieguito estan a punt de saltar-li de les conques.

—Gràcies, gràcies... —es limita a repetir sense saber massa com agrair-los tot el que li estan donant—.

Li agradaria poder-los correspondre, regalar-los alguna cosa a canvi, però ell no té res. Els torna a mirar els peus. Llàstima, van tots amb sandàlies. Sinó, si portessin sabates, els les embetumaria a tots sense pensar-s'ho.

El clàxon de l'autobús sona estrident des de l'altra punta de la plaça. El grup es prepara per quan arribi. De nou, els crits, les rialles, l'esverament. En Dieguito continua dient *gràcies* mentre el bus s'atura i ells comencen a pujar les escales cap al seu interior. Va dient gràcies i els fa adéu amb la mà a través de la finestra. I s'està així, dret a la vorera, davant del seu banc, mentre l'autobús s'allunya.

Es fa el silenci. Ja no queda gairebé ningú al carrer. Les cases ja han recollit pràcticament totes les ornamentacions que tanta feina els havien portat al matí. Alguns portals de ferro ja tanquen. Només passen algunes ànimes solitàries amb les mans a les butxaques. A les voreres sembla que hagi arrasat un huracà de papers, peles de taronja i brutícia.

En Dieguito segueix dret davant del banc. Necessita uns moments per pair tantes emocions. Es posa la mà a la butxaca, sent el tacte fred de les moltes monedes que ha guanyat avui. I contempla somrient tot el que li han regalat aquells nens de qui ni tan sols en sap el nom. No sap com ho portarà tot fins a casa. S'ho reparteix per les butxaques, es posa un tall de canya de sucre a la boca, la *panita* vermella al cap, i la resta ho agafa amb la mà esquerra. Amb la mà dreta es carrega la caixa de fusta a l'espatlla i s'enfila, fent petits saltironets, pel camí asfaltat que el portarà a casa. Pensa en com es posarà de contenta avui l'àvia. Pensa en com s'ho repartirà tot amb el seu germà. Pensa que avui li ha passat una cosa que només passa als contes que ha sentit explicar. Somriu i pensa que, avui, és feliç.

EN JAN I LA MIREIA NO ENTENEN RES

Margarida Solà Oliveres

I. En Jan i la Mireia sortien de l'escola quan, de lluny, albiraren la posta del sol. Feia fred. Els dits d'en Jan es tornaren vermells al cap de poc. La Mireia embolcallà el seu germà amb la seva bufanda.

Marxaren amb passes curtes i lentes, de fet, sense dir-se res volien demorar la tornada a casa.

Amb el pare, des que era malalt, res era igual. La mare cridava sense adonar-se'n i els nens tenien por.

Por de molestar, por d'empitjorar les coses, por de no entendre què passava.

Abans de la malaltia, el pare reia i jugava amb ells, els donava un caramel tot sovint i els acompanyava a l'escola. Ara, a la llar es respirava tristesa i preocupació. La mare, d'amagat, tot sovint plorava.

El menjar era escàs, l'estómac rondinava. I per esmorzar, a l'escola, només duïen un ròssec de pa, a vegades sec. La llar de foc ja no cremava, no es veia llenya enlloc, els peus es glaçaven i a la nit tremolejaven enfredorits.

La Mireia, que era la gran, s'ensumava que alguna cosa passava, tot i que la mare li treia importància al malestar que es respirava.

II. Els nens es van despertar corpresos i es van arraulir tots dos abraçats dins del llit. Els crits ressonaven a les orelles. El so de

l'ambulància esclafia foll. Es van posar a plorar. Va entrar la tieta a l'habitació, els petonejà, els calmà i se'ls endugué a casa seva.

Foren dos dies lents i llargs, com si no volguessin passar, feixucs per als sentiments del cor. No varen veure més el pare. I el retorn a casa fou enmig dels sanglots de la mare.

La casa silenciosa, tristor i pobresa. La mare desolada. Els nens massa petits per entendre-ho tot plegat. Ells només tenien gana i fred, i enyoraven el pare absent i una mare afable que ara restava llunyana.

III. En Jan, el més petit, va deixar de parlar. “Per què?”, pensà. “A mi ningú m’explica res, no entenc què passa i ningú m’escolta.”

La Mireia va deixar de jugar. Al pati de l’escola s’amagava al portal, sota les escales. No volia veure ningú, a ella tampoc li van explicar res ni tampoc l’escoltaven.

La mestra de l’escola feia ja un temps que observava els infants. Els encoratjava amb paraules alentidores i els donava tan suport com sabia. No n’hi havia prou. A casa tot restava igual. Es sentien sols i no comprenien el món que els envoltava.

IV. En Jan va esclatar a plorar, ja no podia aguantar més, llàgrimes de desesperació rajaven cara avall incontrolables. La Mireia no se’n va poder estar i desconsolada va posar-se a plorar també. “Què havia passat”, es preguntaven els grans. “No entenem res”, deien.

Ells sí que no entenien res! On és el pare? Com és que la mare plora i ja no juga amb nosaltres? Tenim gana i fred! La roba és petita, la casa freda! Tantes preguntes sense resposta...

V. Una senyora amb bata blanca els donà una piruleta, els va fer asseure en una cadira ben grossa.

Els mirà als ulls i els parlà ben a poc a poc. En Jan i la Mireia es donaren la mà, ells sempre han estat junts i s'han entès bé. Han après a acaronar-se l'una a l'altre. Aquest era un d'aquells moments que els va semblar important.

La metgessa els explicà un conte que començava: “Dos germans sortien de l'escola quan, de lluny, albiraren la sortida del sol”. I ells, amb els ulls ben oberts, escoltaven amb el cor petit una història ben coneguda per a ells. Però, aquest cop, detall a detall. Entengueren tanta pena com els envoltava, els silencis foscos, les mancances. El pare era mort. La mare, afligida, encara no s'havia sobreposat a la tragèdia. Els deutes se'ls menjaren. I la situació fou insostenible. Volien preservar els nens de les preocupacions però no van pensar que ells s'adonarien de tot, que ells també patien i necessitaven entendre.

Els seus ulls s'il·luminaren i aquelles paraules tan ben relata- des posaren pau al seu cor agitat i alliberaren el pes aclaparador de la soledat i la incomprensió soferta.

VI. Tenien només al cap la mare. Volien veure la mare! i abraçar-la! i plorar junts! Volien veure la mare! “On és la mare?”

La mare aparegué pel passadís, feia temps que no la percebien tan serena. Tot s'arreglarà.

S'abraçaren llargament i un somriure aparegué als seus llavis.

ELS DRETS DELS INFANTS

- **DRET A L'INTERÈS SUPERIOR DE L'INFANT:** “*L'infant té el dret que en totes les mesures que l'afectin es tingui una consideració primordial al seu interès superior*”.
- **DRET A LA SUPERVIVÈNCIA I AL DESENVOLUPAMENT:** “*L'infant té dret a beneficiar-se d'un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament*”.

- **DRET A LA PARTICIPACIÓ:** *“L’infant té dret a dir el que pensa i que tant la família com els adults i les autoritats tinguin en compte la seva opinió”.*

L'ALEGRIA DEL ROMANÍ

Noelia Muñoz González

Singa passa la mà per damunt la gespa; li agrada notar la humitat de la rosada de bon matí. Després, amb la palma al rostre es mulla la cara mirant al mar com trenquen les ones a la sorra.

Avui és un dia especial, és Santa Flàvia, la raó per la qual fa tres dies que han acampat al poble de Camunt. Un cop l'any, per aquesta data, vénen a recollir el romaní que hi ha als afores d'aquesta vila. Després fan vi macerat i el venen a les parades que fan al llarg del camí. Aquest és un recorregut que mai s'acaba, la seva vida nòmada fa que es traslladin d'un lloc a l'altre. La seva pàtria és el cel per sostre i el camp, per sòl.

Contenta, s'apropa al poblat per a ajudar la mare i l'àvia a preparar la corda per als farcells. De seguida s'hi sumen les seves germanes, cosines i tietes; totes les dones de la família són necessàries per a aquesta tasca. El seu pare arregla les muntures i prepara els carruatges; fa una estona que ha donat de beure aigua als cavalls i es prepara per a organitzar la feina. Els seus germans, cosins i fills esperen les seves ordres; ell és el patriarca i les decisions que prengui afectaran la resta del poblat. Així doncs, es pren un moment per a rumiar què fer. L'avi es fuma una cigarreta assegut esperant, amb la tranquil·litat del savi, quina serà la manera de fer del que ha estat el seu aprenent durant els últims anys. La festa comença.

Les dones ja tenen els farcells i els encenalls llestos per a la recollida, els homes han deixat el poblat preparat per a la celebra-

ció, tots es posen en cercle i el patriarca alça el bastó. “Gràcies a la vida, als camins fets pels nostres avantpassats i als cavalls -els nostres aliats- hem arribat com cada any a la recollida del romaní, aquesta planta que ens permet viure durant tot l’any dels seus beneficis medicinals.

Guardarem una part de la collita per a guarir les malalties del poblat i una altra per a macerar. Que aquest mes de collita, el Senyor ens protegeixi i beneeixi les nostres accions. Ara sí, podem començar.” S’agafen les mans, donen tres voltes cap a la dreta i una cap a l’esquerra tots cantant i, com si alguna cosa calenta els hagués espantat, es dispersen corrents en totes direccions per a començar a collir el romaní.

En aquell mateix moment, a l’ajuntament del poble l’alcalde s’asseu al seu despatx. Fa dies que vol ordenar els documents que van trobar fent obres al soterrani, però els plens municipals i els temes més urgents no li han deixat temps per a la documentació històrica. “Potser del que en trobi podrem fer una petita exposició. Però sobretot cal que els papers trobats restin ordenats per data i per tipologia de documents”, rumia. I és que l’alcalde de Camunt és un home recte i, per damunt de tot, polític. Té com a valor primordial la llei i l’ordre en tots els sentits, aquest tarannà ha estat el que ha definit el seu mandat.

El secretari va ser qui va fer una ullada a la troballa abans que ell i pel que sembla era sobretot correspondència de feia més de 300 anys, així que estudiant les missives podrien saber com vivien els habitants de la vila.

Comença a ordenar els papers i, efectivament, les cartes a familiars de la capital i les seves respostes són el gruix principal. Una carta sense sobre li crida l’atenció: *Acord entre el poble de*

Camunt i el poblat Garó Sistilo: “Queda ratificat mitjançant aquest pacte escrit i signat per ambdues parts l’ús d’acampada i de collita del romaní que creixi i es sembri per un període de 300 anys per part del poble nòmada Garó Sistilo”. L’alcalde rellegeix el text, es frega els ulls i fa càlculs tot mirant la data de l’acord i del calendari de la seva taula. Fa 1 any de la caducitat i, per tant, el termini per a fer ús del camp del poble ja s’ha exhaurit.

La troballa l’inquieta; el poblat gitano ja ha acampat al poble i no es veu amb cor de fer-los fora, podrien crear problemes i no queda gaire per a les festes de Santa Maria. Però, per altra banda, la llei és la llei, a més, aquesta gent s’ha de cenyir a les normes, són ells els forasters, s’han d’adaptar al que disposa l’acord signat i aquest ja no els dóna permís per seguir fent servir aquell espai i el que creix a aquelles terres. Avui mateix signarà un decret i el publicarà per tal que a l’endemà es pugui complir la llei.

Arriba el matí i els policies s’apropen a portar l’ordre que farà fora al poblat en aquell mateix moment. Un d’ells s’apropa als farcells amuntegats de romaní i pregunta pel representant del poblat. El pare de la Singa surt i pregunta per què el demana. Un dels policies li apropa l’ordre i li pregunta si sap llegir.

—La pregunta ofèn, senyor policia. El poble gitano no és un poble ignorant, sabem llegir i escriure i moltes més coses de les que vostès es sorprendrien del que podem arribar a saber.

—Espero no haver-lo ofès, és que és el primer cop que parlo amb un gitano i l’únic que sé de vostès és que van d’un lloc a l’altre fent venda ambulants i collint romaní i canten i ballen tot el dia.

—Ui, això són clixés que tenen de nosaltres, no tots els gitans vivim en carruatges, molts estan establerts a pobles i ciutats i

molts d'altres tenen estudis superiors. Hauria de conèixer més la gent per a parlar-ne amb propietat.

El policia baixa el cap i sense dir cap més paraula dóna l'ordre d'abandonar el poblat. La seva feina ja està feta així que no cal perdre el temps deixant-se allisonar per ningú, pensa.

El pare de la Singa llegeix l'ordre i al cap comencen a brollar-li un munt d'idees i pensaments. Ha de prendre una decisió com a patriarca que és però ha de donar-se pressa perquè si no compleix amb l'obligació de traslladar el poblat a d'altres indrets tindran un problema. Passa una estona i no troba la manera de trobar una solució. Finalment acudeix al seu pare, l'avi de la família i antic patriarca. “Fill meu, les decisions que prenguis seran senzilles i d'altres no et seran fàcils, però sigui quina sigui la solució que trobis, la resta et seguirem sense qüestionar la teva decisió. Així és com ho hem fet fins ara i així ho farem sempre.” El patriarca surt amb més dubtes que respostes, s'asseu a una pedra del camí i mira a l'horitzó. Veu el mar com trenca a les pedres i el vent com aixeca les ones. “Si el mar no sempre és el mateix, si canvia segons el vent i la lluna, el meu poblat també canviarà de lloc com abans de 300 anys un dia va fer.” Reuneix homes i dones, nens i grans, en rotllana. Comunica el contingut de l'ordre portada pels policies i també la seva decisió: “Viatjarem fins que trobem una altra terra que ens doni el que necessitem. De segur que trobem altres camps de romaní i altres pobles que ens vulguin acollir. Marxarem quan es posi el sol”.

La Singa s'abraça a la seva mare, plora desconsolada. Aquell ha estat el lloc on ha passat tots els seus estius des que va néixer i es nega a assumir que ha de marxar aquell mateix dia. Trista i enrabiada marxa corrents cap al lloc on de bon matí ha estat con-

templant el mar. Sobtada, veu com algú li ha tret el seu lloc favorit, s'apropa i veu el Pau, el nen amb qui ha jugat els darrers estius al poble. Li explica el que ha passat i en Pau no sap què dir. Finalment respira fons i parla: “Els grans decideixen per nosaltres i no podem fer-hi res però sí que podem fer el que ens diuen a la nostra manera.” En Pau s'aixeca i marxa cap a casa seva, ja és l'hora de berenar i la mare l'espera amb l'entrepà a la porta de casa.

La Singa es queda pensant en la resposta d'en Pau, no acaba d'entendre molt bé les seves paraules; li resulten un enigma. Es queda una estoneta més mirant el mar i pensant.

De sobte s'aixeca ràpid com si arribés tard a un lloc i marxa cap al poblat. Un cop allà, agafa un cistell ple de farcells de romaní i camina decidida cap al poble. Arriba a la plaça de la vila, treu una branca de romaní del cabàs i li dóna a la primera persona que passa pel seu costat. “Això que li dono és un regal d'agraïment en nom del nostre poble per haver-nos deixat acampar fins avui a les seves terres. Esperem que al nou lloc on anirem la gent que trobem sigui igual d'amable i acollidora que vostès.” La dona a qui ha parat pel carrer se la mira sorpresa, no sabia res de l'ordre que havia emès l'alcalde. “Però, què me'n dius noieta. Això us ha passat? Com pot ser que el senyor alcalde hagi pres aquesta decisió?” D'un a un, els habitants del poble s'assabenten del que ha succeït però tampoc saben ben bé què fer. No coneixen gaire el poblat gitano, tot i que cada any han vingut a fer la venda ambulat a Camunt i a recollir el seu romaní.

Singa s'acomiaada d'en Pau tot fent-li una abraçada. “Et trobaré a faltar però serem amics per sempre”. Seguidament marxa al

poblat, ha d'ajudar la seva família a recollir les seves pertinences per a trobar un nou indret on acampar. En Pau es posa a plorar i abraça sa mare, li parla de la seva amiga i del que ha conegut gràcies a ella: el nom de les plantes i dels estels, cançons molt antigues i jocs desconeguts per a ell fins que la va conèixer. La mare es commou pel seu fill, no coneix gaire els gitanos que venien cada any al poble, només els havia comprat un cop vi blanc macerat amb romaní, un dia que al poble no en quedava cap ampolla, però pràcticament no havia parlat amb ells. Rumia una estona i finalment es decideix: anirà a l'Ajuntament a parlar amb l'alcalde, el consell del poble tot just acaba de començar.

La plaça de l'Ajuntament està plena de gom a gom, sembla que tot Camunt ha sortit de les seves cases. Tothom vol saber què hi ha de cert en les paraules que la Singa els ha dit un per un.

L'alcalde, fruit de la pressió popular, compareix i explica l'acord trobat en la documentació antiga. "S'ha de complir la llei. Les normes són per a tothom i ningú pot saltar-se-les segons li convingui. A més, aquesta gent és forastera, no sé per què hi ha tanta preocupació, no us entenc." La mare d'en Pau, encoratjada pel seu fill però nerviosa, pren espontàniament la paraula: "Vostè potser no els coneix però el meu fill sí, juga amb una de les nenes del poblat. Aquesta gent porta molts anys venint aquí i mai ha creat problemes. És veritat, mai hem fet l'esforç de conèixer-los i ells tampoc s'han esforçat per apropar-se, però això no vol dir que siguin dolents ni males persones, simplement tenen costums diferents als nostres com els de la ciutat tenen costums que els de camp no tenim. Tothom té dret a guanyar-se la vida. I si cal fer un altre acord com el que es va signar fa tant de temps, qui diu que no el podríem fer? Així doncs demano que, si tant li agrada

al nostre senyor alcalde complir amb la llei, el poble sobirà voti en assemblea l'aprovació d'un permís indefinit perquè aquesta gent es quedi i que se la jutgi només sota les mateixes lleis en què nosaltres som jutjats”.

L'alcalde calla davant el parlament de la mare del petit. En Pau té una mare forta i valenta que ha plantat cara a la decisió d'un sol home però encara no hi ha res decidit.

Els habitants del poble passen un per un per la recepció de l'Ajuntament, fiquen un paper a l'urna i esperen que tothom voti per a saber-ne el veredict. Els minuts passen i l'hora en què la Singa ha de començar a marxar s'apropa. Al poblat quasi tot està enllestit per a començar a fer, de nou, camí.

L'alcalde llegeix al poble el veredict; la decisió es decanta per tornar a fer un altre acord, aquest cop indefinit. En Pau, en saber la decisió del poble, corre cap al poblat, tot està llest per a començar a posar les rodes del carruatge en moviment. “Espera Singa, espera! No cal que marxeu, no cal que marxeu!” La nena baixa del carruatge de la seva família, s'apropa al seu amic i li pregunta què passa. “A Camunt hem decidit que us podeu quedar el temps que vulgueu!” “No entenc res, Pau!”, diu la nena.

—Sí, ho acabem de decidir. Encantada, sóc la Maria, la mare d'en Pau i espero que la seva filla, vostè i la resta del poblat es quedin per aquí força temporades.

—Moltes gràcies senyora. Sóc en Juan, el patriarca d'aquest poblat i agraeixo molt que hagi vingut fins aquí per a explicar-me el que han decidit. Espero que no s'ofengui, senyora, però independentment del que hagin decidit vostès, nosaltres ja hem pres una decisió, tot i que li puc ben assegurar que estem molt agraïts al seu poble. Durant aquests anys ens han acollit sense fer pre-

gundes ni mostrar-se hostils amb nosaltres i això és quelcom que valorem molt. Ara, un nou destí i un nou poble acollirà el nostre poblat, però, com a mostra d'agraïment, cada 3 d'agost vindrem al poble per a celebrar amb vostès que un dia vam ser feliços en aquestes terres. Celebrarem plegats l'alegria d'haver-nos conegut, compartirem amb vostès l'alegria del poble romaní.

L'ARNAU VOL QUE L'ESCOLTIN

Marta Curto Nàcher

A l'Arnau li agradava molt jugar amb els seus companys. Tenia molts amics i amigues. Ja de ben petit els seus pares el portaven a fer activitats amb altres nens i nenes, sobretot amb aquells que vivien més a prop de casa seva. La majoria dels seus amics eren companys d'escola.

Feia tres anys que, dos cops a la setmana, en sortir de l'escola, anava a entrenar a futbol. A ell el futbol li agradava molt perquè podia jugar amb els seus companys. Al seu pare encara li agradava més que a ell. Vivia el futbol amb passió. De jove, ell també havia jugat en un equip de tercera regional, però li hagués agradat jugar en equips de més categoria.

Els dissabtes solien tenir partits contra altres equips dels pobles del voltant. L'Arnau s'ho passava molt bé compartint el joc amb els seus amics i també amb altres nois d'equips contraris. La veritat és que l'Arnau era un bon jugador, quasi sempre jugava i poques vegades es quedava a la banqueta com a reserva.

A l'escola, però, s'estimava més jugar a altres coses. Li agradava molt el tennis de taula i també poder xerrar amb els companys i companyes mentre es menjava l'entrepà.

Solia compartir les estones d'esbarjo amb el Joan i la Natàlia. En Joan també era aficionat al tennis de taula. No en sabia tant com l'Arnau, però solien ser parella de joc. S'ho passaven molt bé junts. Amb la Natàlia tenien llargues xerrades. Ella jugava a

escacs. Formava part d'un grup i participava en campionats. Com que l'Arnau d'escacs no en sabia gaire, la Natàlia n'hi ensenyava. De vegades, agafaven el tauler i es passaven l'estona del pati jugant-hi.

Els pares de l'Arnau estaven molt pendents de com li anaven les coses al seu fill. S'interessaven pel que feia a l'escola i amb els amics.

—Arnau, com ha anat avui l'escola? —Li va preguntar el seu pare—.

—Molt bé. A medi fem coses molt interessants sobre els animals i ens han dit que farem experiments.

—I al pati, què feu?

—Xerrem i juguem. Avui he jugat a ping-pong amb el Joan, ens ho hem passat molt bé.

—Ah, però que tu no jugues a futbol?

—De vegades sí, però la majoria de dies faig altres coses. Al futbol ja hi jugo amb l'equip que entreno.

—Arnau, això no ho has de fer. Per ser un bon jugador has d'entrenar molt, has de jugar sempre que puguis.

—Però pare, a mi també m'agrada jugar a altres coses. No vull estar sempre jugant a futbol.

—No, no. Tu no vas bé. El futbol és el primer de tot!

—Jo també vull fer altres coses. A més, no cal ser el millor jugador de tots.

—Prou Arnau! No en vull parlar més! Espavila't i a jugar a futbol. No veus que així no aniràs enlloc?

L'Arnau va abaixar el cap i va callar, però ell volia fer altres coses a més a més del futbol. Va marxar a l'habitació i es va posar a fer deures sense dir res més.

Al cap d'uns dies, la mare el va anar a buscar a l'escola i el va veure que sortia parlant amb la Natàlia. A la porta es van acomiadar i l'Arnau va pujar al cotxe.

—Saps, mare?, avui m'ho he passat molt bé. La Natàlia m'està ensenyant a jugar als escacs i crec que és un joc molt interessant. Has de pensar molt. La Natàlia fa temps que hi juga i, de vegades, va a campionats per a nens de la nostra edat.

—A mi també m'agraden els escacs. Quan era petita hi jugava amb el teu avi. Ens passàvem tardes senceres fent partides. Ara ja fa anys que no hi jugo. Si vols, podem comprar un tauler i jugar-hi a casa.

—De veritat que tu saps jugar a escacs? Què bé, podré practicar jugant amb tu!

La mare va fer una rialla mirant el seu fill i van anar cap a casa. El pare ja els esperava. Mentre sopaven van comentar com havia anat el dia.

—I què Arnau, com ha anat avui?

—Molt bé pare. M'ho he passat molt bé jugant a escacs amb la Natàlia. A l'hora del pati hem agafat un tauler i hem fet una partida. La Natàlia me n'està ensenyant i a mi m'agrada molt.

—Ja hi tornem a ser! Ara els escacs! Et vaig dir que a l'hora del pati havies d'aprofitar per jugar a futbol. Si vols ser un gran futbolista has d'entrenar molt.

—Josep, no et posis així, els escacs són molt interessants!
—Va dir la mare—.

—Per molt interessant que sigui, ara el més important és el futbol!

—Però pare, jo de jugar a futbol ja en sé. Ara vull aprendre a jugar a escacs. De futbol ja en faig molt. A mi també m'agraden altres coses.

—Prou, Arnau! Si jo hagués tingut les oportunitats que tu tens amb el futbol, hauria estat feliç. I tu, no en fas ni cas. Per aconseguir el que vols t'has d'esforçar molt. Si no entrenes, no aconseguiràs res!

—Pare, jo el que vull és jugar a futbol i també saber jugar a escacs.

—D'això ja n'aprendràs quan siguis més gran. Pensa que de tant en tant vénen directius i entrenadors d'equips importants a veure com jugueu i si ho fas bé et podrien fixar. Per tant, no val a badar!

—Jo crec que ho pot fer tot. Quan té entrenament s'esforça molt i als partits també, però si vol aprendre a jugar a escacs també ho pot fer. —Va dir la Maria, la mare de l'Arnau—.

—No veus que és ara quan ha de dedicar molt temps a formar-se com a jugador? Si ara no destaca, ningú s'hi fixarà i no arribarà gens lluny. No passarà d'un equip de tercera. —Va dir el pare—.

L'Arnau els escoltava, però tenia la sensació que a ell no l'escoltava ningú. Com si el que ell pensava no fos important. Això l'entristia.

A mesura que passaven els dies, l'Arnau se sentia més enso-pit. Quan els pares li preguntaven contestava amb poques paraules i no tenia ganes de conversa. Preferia no explicar gaire, no fos cas que el renyessin.

Una tarda quan la mare el va anar a buscar a l'escola abans de l'entrenament de futbol, l'Arnau li va explicar que la Natàlia

l'havia convidat a veure el campionat d'escacs que feien el proper dissabte. La mare li va dir que ho parlarien amb el pare i si ho podien combinar amb l'horari del partit segur que hi podrien anar.

Aquell dia l'Arnau va fer un bon entrenament. Sempre el felicitaven per la seva valentia i esportivitat. El seus pares van anar a recollir-lo per anar junts cap a casa. Pel camí la mare li va comentar al pare que l'Arnau volia anar a veure el campionat d'escacs.

—No estaràs molt cansat després del partit? —va dir el pare—.

—No crec. És que em fa molta il·lusió! La Natàlia és molt bona i vull veure com juga.

—Ara se t'ha posat al cap això dels escacs. A veure si et fa perdre concentració del futbol. Ja saps que el més important és el futbol.

—No pateixis, que ho faré tot. Al matí al futbol i a la tarda, als escacs.

—Jo no sé si t'hi podré portar. A la tarda volem descansar —va dir el pare—.

—Home Josep, podem portar-lo i aprofitar per anar a comprar mentre ell està amb la Natàlia —va dir la mare—.

—Bé, ja en parlarem —va dir el pare—.

Aquells dies l'Arnau se sentia malament. Els seus pares sempre havien estat contents amb ell i ell amb els pares. Ara, de cop, semblava que tot trontollés. El pare estava enlluernat amb el futbol i no entenia ni escoltava tot allò que ell li deia. El pare estava de mal humor i a ell això li sabia greu.

A l'hora de sopar quasi no parlava, tampoc tenia gaire gana i, a més, semblava trist.

A la nit, quan l'Arnau ja era al llit, la mare i el pare es van posar a parlar del seu fill. Ells també el veien diferent. Ja no era aquell nen rialler i juganer de sempre. La mare va dir que potser haurien d'escoltar més l'Arnau i deixar que expliqués el que li passava.

—Potser sí que l'hem atabalat massa amb el futbol. A mi em faria molt feliç que fos un jugador famós, però la veritat és que no li he preguntat mai si a ell li agradaria.

—Deixem que sigui ell qui esculli el que li agrada i el que no. Nosaltres li hem de fer costat en tot allò que el faci feliç. —Va dir la mare—.

—Tens raó. El més important és la seva felicitat i, sobretot, respectar els seus desitjos —va dir el pare—.

Al matí següent a l'hora d'esmorzar els pares de l'Arnau li van dir que havien de parlar perquè havien vist que les coses no acabaven d'anar bé. Li van demanar que digués com se sentia i quines coses li agradava fer.

—La veritat és que el futbol és una de les coses que més m'agrada de totes, però també hi ha altres coses que em fan feliç. Els meus amics són molt importants i amb ells em passo estones molt bones. No sé si vull ser un jugador de futbol famós, això ara no m'importa. Prefereixo jugar els partits i fer els entrenaments passant-m'ho bé i la resta ja es veurà. Pel que fa als escacs, m'agradaria apuntar-me al grup de la Natàlia per aprendre a jugar millor —va dir l'Arnau—.

Els pares de l'Arnau es van mirar i van somriure. Havien entès que el seu fill tenia uns interessos propis que havien de respectar. Van veure també un somriure a la cara del seu fill quan va poder expressar tot allò que sentia.

L'ELEFANTETA IRIS

Servei de Suport a l'Acolliment en Família Extensa

INTRESS de Nou Barris.

Equip de seguiment: Mireia Rodón i Laia Alfama.

Amb les nenes components del grup "Les Exploradores": A, S,

A, T, Y, N, i amb el suport de les joves: G i A

Aquesta és la història de la Iris, una elefanteta de 10 anys, de molts colors.

La Iris va néixer a dalt d'una muntanya, a la Selva Blanca, on vivia amb els seus pares, tiets i avis. Una gran família d'elefants.

A la Iris li agradava molt passejar, jugar i menjar fulles. Les plantes, els arbres i els altres animals de la selva se sorprenien quan la veien passar perquè tenia molts colors. El Sol sempre li deia:

—Quants colors que tens, Iris! Que guapa!

Ella sempre responia que és perquè estava contenta.

Estava contenta per moltes coses: perquè li agradava passejar sota el sol, perquè s'ho passava bé jugant amb els amics, perquè tenia una gran família, perquè li agradava viure a la selva i perquè aprenia moltes coses a l'escola.

—Tots tenim raons per estar contents...

Però llavors, a la Selva Blanca, feia molts dies que no plovia. Els elefants havien de caminar molts quilometres per buscar aigua i menjar. Alguns elefants, cansats d'esperar la pluja, van marxar a altres selves. Els pares, amb la Iris, també van decidir marxar.

Van començar llavors unes setmanes molt difícils. Caminaven i caminaven. Els pares estaven molt preocupats per trobar ai-

gua i menjar, i discutien molt entre ells. I no podien cuidar la Iris com ella necessitava.

La Iris cada dia estava més trista. I, a poc a poc, va anar perdent els colors... fins a quedar-se grisa.

Un dia, mentre passejava, el Sol li va dir:

—Iris, estàs perdent els colors... què et passa?

—Estic trista.

El Sol va avisar la família de la Iris. Va poder parlar amb els tiets Pepa i Pepe i amb els avis Gordinfló i Gordinflona. I van decidir anar a buscar la Iris, i se la van endur a viure amb ells, a la Selva Blanca. Els pares van seguir el seu camí.

Els petits no poden viure sols i necessiten que algú els cuidi. La Iris necessitava que algú l'acompanyés a l'escola d'elefants, li donés fulles per menjar, la portés al metge, l'ajudés a banyar-se al riu, l'escoltés quan li preocupava alguna cosa...

Al cap d'uns mesos, la pluja va tornar a la Selva Blanca i van començar a brotar fulles. La Iris va pensar que llavors els pares tornarien i va esperar i esperar. Hi pensava molt, sobretot per les nits... però no va ser així. Va venir l'estiu i els pares no tornaven. A vegades, quan podien, els pares trucaven a la Iris, i ella es posava contenta, però també trista.

Per sort, la Iris podia parlar d'això amb la tieta. Li preguntava quan tornarien els pares, per què no venien... La tieta l'abraçava i l'escoltava. Moltes de les preguntes no les podia contestar perquè no les sabia. Però la tieta sempre li deia que ella, el tiet i els avis la cuidarien sempre i que l'estimaven.

A poc a poc, la Iris va recuperar els colors: el lila, el blau, el groc, el verd, el vermell, el rosa...

Un dia passejant, el Sol la va veure i li va dir:

—Que guapa i gran estàs, Iris! Ja tornes a tenir alguns colors.

I la Iris li va respondre:

—Estic contenta. Perquè l'àvia m'acompanya a l'escola i m'ho passo molt bé allà, el tiet em fa el dinar i dinem plegats, la tieta m'acompanya al metge quan fa falta, l'avi em llegeix un conte cada nit, els caps de setmana anem a banyar-nos tots junts al riu, quan em preocupa alguna cosa li explico a la tieta i em dona consells, la mestra de l'escola em diu que aprenc moltes coses... Però a estones també estic trista, perquè penso en els meus pares...

Van passar hiverns, primaveres, estius i tardors... i la Iris es va fer gran i va aprendre a cuidar-se ella mateixa. Quina sort tenia de la seva família que l'havien ajudat a créixer i a entendre la seva història.

LA CANÇÓ D'EN BRU

Pilar Serrat Aymerich

En Bru, amb els seus vuit anys acabats de complir, es podria dir que ho tenia tot per ser feliç. Uns pares que l'estimaven tan bé com sabien, una casa ni gran ni petita, prou menjar per no saber el que és passar gana, dues cames, dos braços, dos ulls rodons, i uns cabells negres i llisos que mai no es despentinaven. Ni el vent fort de l'hivern era capaç de modificar la línia perfecta del seu serrell.

El que no tenia en Bru, ni n'havia tingut mai, eren amics.

De petit, sol a casa amb la mare, ja li havia anat prou bé, és cert que no tenia germans per jugar, i que el silenci l'aclaparava de vegades, però tampoc no els necessitava. En tenia prou amb sentir-se el rei de la casa i se sabia el centre del seu petit món. La veritat és que se sentia afortunat de no haver de compartir ni competir amb ningú i, de fet, tenia tot el que desitjava, sempre que els seus desitjos fossin útils i entenimentats. Els seus pares, gent formada i amb valors clars i realistes, es preocupaven seriosament de l'educació d'en Bru, així que de ben petit ja li van ensenyar tot el que ells pensaven que devia definir una bona persona. Potser no eren gaire afectius, però no es pot dir que no fessin el possible perquè el nen adquirís el màxim de coneixements pràctics.

El seu pare li va ensenyar a llegir. Li agradava estar assegut a la seva falda, davant d'aquell gran llibre ple de paraules, observar

aquells mots que, com formigues, desfilaven ordenadament davant dels seus ulls. Amb quatre anys ja llegia sense entrebancar-se, i recitava cofoi, amb la seva veu monòtona i infantil, aquell llarg poema que no entenia. Com si fos una pregària mil cops repetida, repetia unes paraules que l'ús havia desgastat fins a perdre el seu sentit més íntim. No es pot dir que no tingués capacitats per a l'aprenentatge, però el cert és que no sentia cap mena d'interès per allò que aprenia. S'acontentava amb repetir lletres i números sense entendre'n la utilitat, i sense qüestionar-se mai res. Potser sí que dins del seu pit hi havia un cor petit que bategava, un cor que s'emocionava amb el so dolç del riu, o amb la melodia trista del piano del veí, però aquest sentiment no tenia cap valor en el món on vivia. Així que el seu cor petit va quedar literalment aixafat per una pila de normes, coneixements útils, i muntanyes de llibres educatius.

Després va vindre l'escola, ja feia cinc anys que hi anava. A l'inici va ser difícil, no podia acostumar-se al xivarri de l'aula, les cadires arrossegades sense pietat, els crits dels nens, les empenyes... Això sí, ara sabia més de números i lletres, però de fer amics seguia sense saber-ne. No entenia gens els jocs dels companys. Els observava córrer a l'hora del pati, riure com bojós darrere d'una pilota; ara s'empaitaven, ara es barallaven; els genolls pelats, les mans brutes, els ulls brillants...

En Bru fugia de l'esforç com els gats de l'aigua. No li agradava tampoc ser el primer en res, ja se sentia satisfet amb el que tenia. Ell no era ni alt ni baix, ni gros ni prim, sempre anava correctament vestit. No hi havia res en la seva imatge que sortís de la normalitat, si no fos per aquells ulls rodons i negres, aquella llum inquietant que s'amagava al fons de la seva mirada, com

una angoixa permanent, o potser només era desconfiança cap a tot el que l'envoltava.

Si al principi els nens se li apropaven, a poc a poc el van anar deixant de banda. El cert és que la soledat, a ell, no el molestava; no sentia la necessitat de compartir res amb ningú, és més, quan es veia obligat a deixar un llapis, o un llibre, o qualsevol altre cosa a un company, sentia com l'aclaparava un neguit, un malestar que no cessava fins que el nen li havia tornat l'objecte prestat. Les emocions, els sentiments de qualsevol mena, li provocaven un fort nerviosisme. A casa seva l'havien ensenyat a no mostrar mai emocions com la ira, o la tristesa, ni tan sols una alegria excessiva que, com deia la seva mare, era pròpia de babaus. Així que a l'escola no l'havien vist mai plorar, riure sí, en comptades ocasions, o potser era més aviat somriure, però plorar, mai. Per molt que la Berta insistís en què plorava com tothom, que ella havia vist com li queien unes llàgrimes rodones per les galtes –potser és que tenia mal de panxa– un dia que van anar a un concert a l'auditori amb l'escola, el cert és que ni tan sols quan en Jordi i els seus, que eren uns bèsties, li van posar una sargantana morta dins l'entrepà, o quan entre tres el van llençar a la bassa dels peixos i les granotes, el van veure plorar. En Bru ni es va enfadar, no va fer res, no va dir res, ni una queixa, ni una paraulota, els va mirar amb els seus inquietants ulls rodons, i va continuar com si no hagués passat res.

Com que no es pot trobar plaer en molestar a qui no es molesta, els nens el van deixar tranquil i en Bru va convertir-se en una presència passiva, però tolerada, dins del grup. Assegut al final de la classe, sempre a prop de la finestra, arrelat a la cadira com un petit arbre, sentia la veu de la mestra que queia damunt seu

com una pluja petita, contínua i suau, un plugim que el mullava només per fora.

Gairebé sempre immòbil, no podia evitar un lleuger tremolor quan el seu cap, els seus ulls i, fins i tot, el seu petit cor, fugien darrere els vidres perseguint sons d'ocells, remors de fulles, silencis de migdia. Es perdia en els mil tons, ritmes i melodies que l'esperaven a fora.

En Bru es va fer gran, assegut a la porta de casa seva, va anar veient desfilar els anys, un darrere l'altre, sense adonar-se'n. Agraint el sol, l'aixopluc dels arbres, la calma verda dels camps, la cançó incessant del riu... Escoltava, com un gran roure, la melodia diària, nova, sorprenent, de la natura, mentre es repetia: "Jo hauria estat un gran músic, si hagués pogut, si hagués volgut... ningú coneix com jo el xiuxiueig de les fulles, ni el cant del riu, ni aquesta quietud de la tarda."

Però la vida és un anar perdent, i en Bru va perdre els pares, el seu fantàstic serrell, la lleugeresa de les cames i, fins i tot, algunes dents.

Un bon dia, la gent del poble el van veure enfilear camí amunt, amb una bossa a l'esquena, amb un trist posat aristocràtic, els passos petits com saltirons... mai més no en van saber res.

Ningú va pensar a preguntar-li on anava.

LA COVA DELS DRETS

Clara Romaní Cornet

Era un cap de setmana d'aquells de bon temps del mes d'abril. Un grup de pares i mares que durant l'any feien sortides esporàdiques, van decidir anar el diumenge a la muntanya de Montserrat, juntament amb els seus fills i filles. Després de deixar-se portar per l'aeri on, especialment els infants, miraven, embadalits, l'entorn natural i la timba des de darrere els vidres, de seguida van travessar la zona del Monestir i es varen disposar a endinsar-se per camins frescos i frondosos. A uns tres quarts d'hora de camí van fer una parada, i la Marisa, de deu anys, germana de l'Ignasi, tres anys menor, va decidir buscar un lloc per anar a fer pipí. Quan va acabar, va descobrir, per casualitat, una cova darrera uns arbustos. En tornar cap al grup va exclamar, tot assenyalant cap a una banda del camí:

—Ei! He trobat una cova!

La descoberta de la Marisa va provocar que tots els pares comencessin a discutir durant uns minuts si deixar entrar els infants a la cova era arriscat o no. Finalment, l'Oriol, que havia estat molt esportista de jove, pare de l'Arnau, el Jan i la Mireia, va convèncer la resta de pares que no hi hauria cap problema amb deixar entrar els infants. Van dirigir-se, doncs, tots cap a davant la porta de la cova, i l'Oriol va mostrar a tothom la foto d'una pàgina del llibre d'excursions:

—Veieu? És aquesta mateixa. Aquí diu que és una cova molt segura.

—Doncs endavant! —va deixar anar la Montse, mare de la Carla i el Martí, de vuit i nou anys respectivament—. Com que els teus fills deuen ser tan valents com tu, que s'encarreguin de guiar la resta!

L'Oriol va assentir amb una mitja rialla, i va comentar a un dels seus fills:

—Arnau, tu vés davant. Encarrega't de dirigir el grup. —L'Arnau era el més gran de l'equip d'infants, tenia dotze anys—.

El noi manà als seus germans:

—Jan, posa't pel mig, i tu, Mireia, vés al final de tot del grup —la Mireia, tot i que tenia només sis anys, semblava més gran perquè era molt responsable. En canvi a en Jan, quatre anys més gran, se'l considerava més despistat—.

—Hem decidit que us deixem mitja hora per explorar la cova —comentà el Jordi, el pare del Pol—.

—Compteu bé el temps. Us esperem a fora —va dir la Marta, la dona de l'Oriol.

Tots els infants començaren a remenar a les motxilles a veure si trobaven llanternes. En van sortir tres. Una la portaria l'Arnau, l'altra, la Mireia, i la Carla, que aniria pel mig, portaria la tercera. Entremig també hi anirien la Marisa i el seu germà Ignasi, el Jan, el Martí, germà de la Carla, i el petit i espavilat Pol, de quatre anys, que no es volia perdre aquesta aventura per res del món. L'Oriol els va donar una corda perquè es lliguessin entre ells i així no se separessin. Finalment, el grup d'infants va començar a entrar a la cova, que al principi era molt ampla i lluminosa i la llum de les llanternes era innecessària. Però no varen trigar gaire

a arribar a un passadís estret i fosc que els va obligar a anar en estricta fila índia, ja que les pedres de les parets els fregaven les cames i les motxilles pels costats. De tant en tant, algun ratpenat volava sobre els seus caps.

—No tingueu por, veig més llum al fons! —va fer l’Arnau, sense perdre l’ànima en cap moment—.

I, certament, el camí es va començar a eixamplar i es va anar il·luminant per una llum tènue, gràcies a unes petites escletxes entre les roques del sostre, que donaven a l’exterior. Van anar a parar a una sala molt ampla amb un llac i moltes estalactites.

—Uauu! —van dir tots, cadascú amb el seu èmfasi i ritme particular—.

L’Arnau va comunicar-los que, com que portaven caminant ja deu minuts, els en quedaven deu per explorar l’entorn i després retornarien cap a l’entrada. Van començar a investigar: buscant capgrossos a l’aigua, mirant si a les parets hi havia dibuixos prehistòrics, observant si al terra hi havia restes d’ossos o petits animals... Just quan havien passat els deu minuts, l’Arnau va dir:

—Molt bé, és l’hora. Hem de tornar!

I en aquell moment va succeir quelcom inesperat: el terra va començar a tremolar, primer només una mica i després més fort.

—Aaah! —van fer tots—.

Es van agafar entre ells com van poder. El Pol no estava disposat a deixar aparèixer cap llàgrima a la seva cara perquè volia fer-se el valent, però s’havia d’empassar molta saliva. Finalment la tremolor va parar. Per sort, no havia caigut cap pedra sobre d’ells, només una mica de pols. Es van quedar callats i aturats uns segons. La Mireia els va voler calmar:

—No hi ha perill. La cova és forta, com ha dit l’Oriol.

—Si no ha caigut cap roca gran que barri el pas, podem tornar pel mateix camí per on hem entrat —va opinar l’Ignasi, bastant serè—.

L’Arnau, mostrant una tranquil·litat no tan evident, els va comunicar que aniria a veure com estava el camí. Va tornar, però, de seguida, i els va assabentar que hi havia un gran roc que els impedia passar.

—Hem de ser valents! —va exclamar la Marisa—. Ens trauran d’aquí segur! Els hem de demostrar que som més intrèpids que no es pensen.

—I què podem fer mentrestant? —preguntà el petit Pol—.

L’Arnau els va exposar que tenia un pla magnífic:

—Mireu: aquest any, com sabeu, estic acabant sisè. A l’hora de tutoria la mestra ens ha explicat, diversos dies, en què consisteixen els drets dels infants.

—I què és això dels drets dels infants? —va preguntar el Jan—.

—Hi ha un document de les Nacions Unides que ho explica. És fruit de la Convenció sobre els Drets de l’Infant de l’any 1989. És una mica complicat però parla de totes les coses que tenim dret a fer i que a vegades no ens deixen.

—I en què consistiria el teu *pla*? —va manifestar la Carla, amb un to una mica recelós—.

—Doncs mira, espereu que us expliqui: resulta que jo m’he après algun d’aquests drets que tenim, però penso que moltes vegades no són defensats de manera suficient. I llavors, gràcies a l’Assumpta, la mestra, vaig decidir que de gran voldria ser polític o legislador o advocat o alguna cosa així, perquè vull que els infants com nosaltres siguem protegits. Nosaltres encara tenim sort, que tenim un sostre i menjar cada dia...

—Sí, la meva mare em va explicar que hi ha infants que quasi no poden jugar perquè els obliguen a treballar o a fer la guerra. O són abusats... —va comentar el Martí—.

—Sí —va continuar l'Arnau—. Hi ha llocs on es respecten més i d'altres menys, els drets. El meu pla és que aprofitem aquest moment per debatre sobre aquests drets, si creiem que es respecten en la nostra vida... I, si arribem a alguna conclusió, la podem fer arribar als pares.

Com que no tenien res a fer i seguien encuriós amb això dels drets dels infants, la resta del grup no va posar objeccions amb seguir amb el pla proposat per l'Arnau.

—Podries posar algun exemple de drets que sàpigues? —va començar el Pol, tot trencant el gel—.

—Bé, hi ha uns drets més bàsics i uns altres que són igualment importants però no són vitals. Els bàsics serien: tenir on dormir, menjar, accés a l'educació... Però tots aquests els tenim, oi?

—Bé, jo, com sabeu sóc adoptada des dels tres anys —va declarar la Marisa—. La meva mare és africana, tenia molts fills i va preferir donar-me en adopció perquè no em podia alimentar bé i volia un bon futur per mi. Vaig passar dos anys en un Centre d'Acollida i després em van adoptar. M'ho va explicar la mare en una carta a través de l'ONG on van fer l'adopció. Els meus pares adoptius em diuen que un dia anirem a conèixer la meva família i també podré veure els meus germans.

—Així tindràs més família! —va expressar el Martí—.

—Sí, a part de l'Ignasi! —va complementar la Marisa—.

—Arnau, jo crec que et puc posar un exemple on no es respecten els meus drets —va comentar el Pol—: els meus pares ja

fa molt temps que no es parlen. Com sabeu visc amb el meu pare, però quan passo quinze dies a l'estiu amb la mare, parla molt malament del pare, i a mi no m'agrada ...

—Quin rotllo! —es va exclamar la Marisa—.

—Sí. Tot i que et respecten el dret de mantenir el contacte amb el pare i la mare, no estan pensant del tot en tu —va considerar l'Arnau—.

—Han de mirar d'entendre's bé i no ser egoistes —va dir, indignada, la Marisa—.

—Tenim el dret d'expressar la nostra opinió i que sigui respectada, tant per les persones que tenim a prop com per la gent que més mana —va prosseguir l'Arnau—.

—Aquí jo tinc un altre exemple! —va saltar la Carla—. Quan jo volia opinar sobre on podíem anar de viatge l'estiu passat, no em van fer ni cas, i al final vam anar al lloc més avorrit de tots: a Suïssa, i tot el dia de museus i monuments. Jo m'hauria quedat al poble i hauria anat cada dia a la piscina.

—És veritat! —va fer el Jan—. A mi em succeeix el mateix. Moltes vegades no em fan cas, es pensen que sóc més petit de l'edat que tinc i no compten mai amb la meva opinió sobre les activitats extraescolars on em puc apuntar.

—A mi moltes vegades em castiguen sense motiu. La mare està cansada i no té paciència —va compartir la Carla—.

—Pensa que els pares van molt estressats i a vegades no s'adonen que perden la paciència —va opinar el seu germà Martí—.

—Però a mi no m'agrada que em castiguin! —va prosseguir la Carla—.

—Si et castiguen, deu ser perquè no et portes bé! —va exclamar la Marisa—.

—A veure... —rumiava l'Arnau, intentant de posar ordre—, hi ha un dret que consisteix en què els objectius de l'educació han d'anar encaminats al desenvolupament de la persona. Això voldria dir que, si un pare o mare està tot el dia castigant, no està respectant aquest dret, perquè fa que ens posem tristos, si només es fixen en el que no fem bé tot el dia...

—Llavors jo podria demanar que intentessin escoltar-me més i ser més pacients —va dir la Carla—.

—Sí, jo crec que en tens el dret —va seguir l'Arnau—.

—A mi tampoc m'agrada que els grans s'enfadin —va aportar l'Ignasi—. De fet la Marisa i jo anem a una escola lliure, allà quasi mai castiguen.

—Quina sort! —va exclamar la Carla—.

—I quan érem més petits no anàvem a l'escola. Estudiàvem a casa, ja que el nostre pare tenia l'oficina allà —va continuar l'Ignasi—.

—El meu pare em va dir que quan tenia un o dos anys, vaig anar amb una mare de dia —va aportar el Pau—.

—I què és això de la mare de dia? —va preguntar la Carla—.

—És com una dona que fa un cangur a casa seva amb diversos infants, com una guarderia però on hi ha menys infants i això facilita que puguin estar més ben atesos i relaxats —va explicar l'Arnau—.

—Tinc un dubte. Tenim dret de *no* anar a l'escola? —va llançar el Jan—.

—Sí! —va fer l'Arnau—. Encara que l'educació és obligatòria per a tots els infants des dels sis anys, l'Estat no ens pot obligar a anar a l'escola. A vegades han denunciat algun pare o mare per no portar els seus fills a l'escola, però tenim el dret d'educar-nos

com vulguem, a casa o a on sigui. A altres països és més normal i no posen problemes.

—I tenim el dret de no ser discriminats, pel color de la pell, per tenir una discapacitat? —va preguntar la Carla—.

—Sí. Coneixes algú a qui no se li respecti aquest dret?

—A la meua classe hi ha una nena que té la síndrome d'Asperger, però no està discriminada perquè és una escola que es preocupa per la integració de tots els infants. A més, tots els que ho necessiten tenen un vetllador o vetlladora.

—I també tenim una cosina, la Fàtima, que durant una època va patir *bullying*. Els pares no se'n van assabentar fins al cap d'un any, i ella va haver d'anar al psicòleg i tot —va comentar el Martí—.

—Creieu que a les escoles on aneu, en general es respecten els nostres drets? —va interpel·lar el Jan—. Jo crec que moltes vegades se'ls deuen saltar. No ho sé, ja sé que sóc petit però tinc aquesta sensació. Crec que moltes vegades només estan per castigar i posar-nos deures. A mi m'agradaria jugar més i fer assignatures més pràctiques.

—Jo crec que s'estan adonant que han de canviar. Han de confiar més en nosaltres —va opinar la Carla—.

—Però tenen por que emboliquem la troca —va considerar el Jan—.

—També deu ser culpa nostra. No hauríem d'intentar portar-nos millor perquè confiessin més en nosaltres? —va aportar la Mireia—.

—Potser no només hauríem d'exigir més drets, sinó que ens recordessin els nostres deures com a persones —va dir la Marisa—.

—Buf, això és molt interessant però és tot un tema! Us presentaré un altre dret que us agradarà. Sabeu que també tenim el dret d'associar-nos? —va exposar l'Arnau—.

—Que *guai!* —va dir el Jan—.

Tots es mostraren sorpresos.

—Jo vull que fem una associació i que debatem sobre aquests temes un cop al mes o així! —va proposar la Carla—.

—Per mi, fet! Si hi esteu d'acord, aixequem la mà —va dir l'Arnau—.

Tots sense excepció van aixecar la mà.

—I quin nom li podem posar a aquesta associació? —va preguntar la Carla—.

—Mmm, ja que estem a una cova, es podria dir *La cova dels drets!* —va suggerir la Marisa—.

Tots hi van estar d'acord.

—Val, aquesta és la reunió d'inauguració —tornà l'Arnau—. Ara hem d'escriure unes conclusions del que hem parlat.

—Jo voldria afegir —va dir l'Ignasi— que a mi m'agradaria que en el futur l'educació fos més com fer un experiment científic. Com un investigador que mira com obtenir el millor resultat quan busca una medicina per curar una malaltia.

—Sí, tens raó. Si fos més científica, potser veurien que no cal cridar tant o posar-se nerviosos per posar ordre, i potser ens recordarien més tant els nostres drets com els nostres deures...

—Ens ho fan tot i no ens ensenyen a ser autònoms i a valdre'ns per nosaltres. Ens podrien confiar més tasques de responsabilitat, per exemple —va proposar la Mireia—.

—I també haurien d'escoltar més els nostres interessos —va seguir el Jan—.

—Quan ells eren petits els feien molt menys cas que a nosaltres! M’ho va dir la mare. Em va dir que de petita la castigaven tot el dia. I la meva àvia em va dir que anava a una escola en què no li deixaven passar ni una —va exposar el Martí—.

—Els nostres pares diuen que l’escola abans era molt dura i ara ens deixen fer de tot i no respectem res ni ningú —va observar la Mireia—.

—Però ara estem en altres temps —va opinar l’Arnau—.

—Sí, nosaltres som com conillets d’índies per fer una societat millor. A mi m’és igual ser una mica conillet d’índies, si estan pensant en millorar l’educació i no marejar-nos —va dir el Jan—.

—Tu creus que no ens maregen? —va dubtar el Martí—.

—Em sembla que, a vegades, estan més marejats ells que nosaltres —va continuar la Marisa—.

—Hem de demanar que tinguin més paciència amb nosaltres, i nosaltres els hem de demanar perdó... —va opinar el Martí, conciliador—.

—Nosaltres a vegades l’emboliquem, és veritat —va dir el Jan—, però podrien atendre més les nostres motivacions ... Per ser petits no som menys que els altres. Si ens respectessin, no tindríem necessitat de rebotar-nos.

—Em sembla molt savi aquest comentari —va aportar l’Arnau—.

—Però com aconseguir que m’escoltin més? —va preguntar el Jan—.

—Procurant fer coses que no els posin nerviosos —va dir l’Ignasi—.

—I quan siguem grans tractarem els nostres fills com volem ara que ens tractin? —es va preguntar el Martí—.

—Tant de bo! –va replicar l’Arnau—. Amb aquesta associació podem arribar molt lluny. Procurarem ajudar-los a aprendre a educar, encara que siguem petits.

—Jo voldria que no em diguessin mai res. Que em deixessin tranquil –va prosseguir el Jan—.

—Llavors et passaries tot el dia jugant a l’ordinador! –va preferir la seva germana, en to crític—.

—Em sembla que no m’agradaria ser educador –va seguir el Jan—. L’educació és massa complicada. S’hauria de prendre tan seriosament com quan miren de descobrir una medicina per sanar el càncer.

—I educar en les emocions –va afegir la Marisa—.

—Jo quan estic de gust a la classe em trobo millor. I quan estic trist m’agafa mal de panxa... –va expressar el Pol, que feia estona que no deia res perquè li semblava tot un discurs de grans.

—Jo sé que quan confien en mi em porto millor! –va observar el Jan—.

—Doncs a mi m’agradaria estudiar al meu ritme. Jo vull anar a una escola lliure, com la Marisa i l’Ignasi! –va dir la Mireia—.

—No creguis. L’escola lliure està bé però a mi a vegades m’agradaria que hi hagués més disciplina –va respondre la Marisa—.

—Al final no és tan important a quina escola vas. Només amb què s’intentin respectar els teus drets, és suficient –va anotar l’Arnau—.

—I canviar només el que cal, no cal tot –va proposar el Jan—.

—Hi ha molts tipus d’escoles, de fet –va fer l’Ignasi—.

—I també s’hauria de treballar més l’educació en valors. Educar en valors des d’uns nous valors! —va proclamar la Mireia, amb un aire triomfant—.

—Tot això està molt bé, però als pares els hauríem de demanar coses concretes. Jo proposo que cadascú es pensi una cosa concreta que vol demanar als pares. Com a mínim ens han d’escoltar i respectar l’opinió —va proposar l’Arnau—.

—I sinó que es llegeixin els drets dels infants! —va exclamar la Mireia—.

—Proposo que, a partir d’ara, cada vegada que ens reunim ho fem en una casa diferent —va manifestar l’Arnau—. Cada cop fem un repàs de com han anat els nostres drets aquell mes, si ens els han respectat, i també si creiem que algun dret i alguna obligació es poden millorar i com.

—Sí, *guai!*

En aquell moment van sentir la veu dels pares de darrere la roca. Enmig de la cridòria, es va sentir la Carla, mare de la Marisa i l’Ignasi:

—Nois, esteu aquí? Esteu bé?

—Síiiii! —varen respondre tots—.

—Aparteu-vos de la roca, que ha vingut la policia i ara la tiraran a terra —va dir el Jordi, el pare del Pol—.

Quan els pares van entrar, suats, amb cares de preocupació i alhora alegria, a la sala de darrere el roc, van anar a abraçar els seus fills. Però es varen estranyar de veure els infants tan tranquils. Després d’aquella aventura, sempre comentaven que semblava que els fills s’havien fet més grans de cop. És veritat. Aquella experiència els va canviar la vida. A tots.

LA FOGUERA DE LA PAU

Mireia Gasull Casanova i Eva Mª Fernández Marín

La nit estava molt estrellada, havia sortit una lluna ben plena. Tots van començar a cantar com cada nit al voltant de la foguera, es tractava de “la foguera de la Pau”, es deia així perquè a la “Tribu dels Ponis” comentaven que les flames del foc netejaven els mals esperits, i donaven entrada als dies de tranquil·litat i felicitat de la comunitat...

El gran savi de la tribu, en Muak, va començar dient aquella nit:

“Avui, la naturalesa ens ha portat un gran dia, un dia molt especial, perquè ens ha portat suficient arròs per dinar, suficients plàtans per berenar, i suficient aigua per beure...”

I el més important -va continuar dient- ens ha portat una nena preciosa que es diu Luci, i que ens aportarà llum i claror durant tota la seva vida.

Va exclamar: per donar les gràcies a la sàvia natura i al naixement de la Luci, avui farem una nova cançó per a aquesta nena, i en honor a tots els nens i nenes de la tribu que neixen i porten alegria i amor a la comunitat.

Va explicar: aquesta cançó que farem entre tots, la cantarem quan la Luci es trobi malalta, o estigui trista, o no sàpiga què fer quan hagi de decidir en el camí de la vida...”

Van començar a cantar la cançó que van elaborar entre tota la comunitat...

Suri ah... suri suri ah,

*Suri ah... suri suri ah,
Si la lluna és plena i la nit estrellada,
si la lluna és fosca i la nit és plujosa.
Si no hi és la lluna, ni tampoc l'esperança,
crida llum al cel, que ens donarà l'alegria,
crida Luci al cel, i ens donarà la templança.*

*Suri ah... suri suri ah,
Suri ah... suri suri ah.*

Tota la tribu va abraçar-se i va fer petons a la Luci. Entre tots li van regalar una figura que havien creat, es tractava d'una poni de fusta molt petita, que era de color groc brillant, i que donaria la llum i la saviesa a la Luci. I així, van celebrar, al voltant de la foguera, la “Tribu dels Poni”, l'alegria d'aquell dia i dels dies següents.

La vida a la tribu era molt tranquil·la i agradable, al matí es llevaven tots molt d'hora perquè havien d'organitzar-se per poder viure feliços. Els homes i les dones feien les mateixes feines, primer arreglaven les seves cases, després sortien junts amb el grup a cultivar la terra, o a buscar bestiar per a la seva criança. A la tribu hi tenien ovelles, porcs, cabres... Els nens aprenien i jugaven durant tot el dia, els seus pares i mares els ensenyaven feines de casa i ells participaven en les més fàcils. Col·laboraven en plantar llegums i recollir-les, i també en donar menjar al bestiar. Tots els dijous, els nens i nenes de la “Tribu dels Poni” es dedicaven a escoltar la gran saviesa dels més grans de la tribu (homes i dones) que donaven consells per afrontar la vida amb paciència, i amb moltes ganes d'aprendre dia a dia per ser millors persones i més feliços al llarg de tota la vida. A més, els caps de setmana els nens i nenes més grans jugaven i feien companyia als més petits,

i així aprenien i compartien els uns dels altres. A la “Tribu dels Poni” no hi havia ningú millor que un altre, tots eren iguals i tothom aprenia de tothom. L’única diferència era el gran respecte que tothom tenia als consells dels més grans de la tribu, perquè tenien la saviesa dels anys de la vida i de la comunitat.

A la Maia li va tocar aquell dissabte cuidar la Luci, que llavors ja tenia 6 anys. La Luci era una nena molt especial, com el gran savi l’havia definit, tenia molta sensibilitat vers els animals, i vers les persones, i sempre que podia els abraçava i els donava molta tendresa com al seu amic preferit en Mapi (un ós rentador blanc i gris) que l’acompanyava sempre. Tot i així, la Luci es posava intranquil·la quan no entenia les coses, o molt trista quan algun animal o alguna persona de la tribu es posaven malalts... La Luci sempre tenia moltes preguntes, perquè volia aprendre. Aquell dia li va preguntar a la Maia: “Per què ens posem malalts, Maia? Per què hem de patir, Maia? Per què els homes es fan mal entre ells, Maia?” La Luci tenia moltes preguntes sobre la vida; era tota una filòsofa. La Maia la va mirar, i li va comentar: “jo no tinc resposta a les teves preguntes, però potser sí que la tenen els savis de la tribu. Si vols, aquesta nit els fem aquestes preguntes per saber què n’opinen, què et sembla?”

Dit i fet, la Luci la va mirar amb aquells ulls tan intensos i negres com la nit, va abraçar la Maia, i li va explicar que tenia tantes preguntes com estrelles té el cel, i que no sabia per quina començar. La Maia li va dir: “pensa’t bé la pregunta Luci, perquè només podràs fer-ne una als savis de la tribu, aquesta nit estrellada.”

Després de la conversa, la Luci va anar a veure la seva poni Pasqui, que era groga i ben brillant com la seva poni de fusta. La

Luci només veure-la la va abraçar, com de costum. La Pasqui la va mirar agraïda, i la va convidar a passejar pels camps i boscos a prop de la tribu. Feia una tarda preciosa amb molt de sol. Durant el passeig van veure molts ponis que jugaven, el riu cabalós, les muntanyes que rodejaven la tribu, i els companys de la tribu (nens, nenes, pares i mares, avis...). Quan van acabar el passeig, la Luci, va a tornar a abraçar la Pasqui, i li va donar les gràcies per regalar-li aquell passeig tan bonic. Quan van arribar a la tribu ja era fosc.

Havia arribat la nit, i la Luci ja tenia preparada la gran pregunta. Com cada nit tots van seure al voltant de la Foguera de la Pau, cantant cançons i tocant tambors. I el gran savi de la tribu va donar les gràcies com cada nit, per tot el que tenien aquell dia i els següents, i va dir:

“Gràcies natura per haver-nos proporcionat el menjar d’avui, que ha estat pa amb formatge per dinar, llet de vaca amb nous per berenar, i sopa de pollastre per sopar.” I va afegir: “gràcies per les ganes que tenim tots d’aprendre i de ser feliços en aquesta tribu.”

I també va demanar si algú tenia alguna pregunta per fer sobre la natura, les persones o els animals. I la Luci, ben tímida, es va posar dreta i va dir: “jo tinc una pregunta per a la comunitat.” I en Muak va dir: “Quina Luci?”, i la Luci va preguntar: “Per què existeix el dolor, si fa molt mal?” En Muak se la va mirar i li va dir: “entre tots pensarem en la teva pregunta, per això cantarem la teva cançó que ens donarà saviesa i tempraça per respondre’t.”

Va cantar tota la comunitat:

Suri ah... suri suri ah,

Suri ah... suri suri ah,

*Si la lluna és plena i la nit estrellada,
si la lluna és fosca i la nit és plujosa.
Si no hi és la lluna, ni tampoc l'esperança,
crida llum al cel, que ens donarà l'alegria,
crida Luci al cel, i ens donarà la templança.*

Suri ah... suri suri ah,

Suri ah... suri suri ah.

En Muak va consultar a la comunitat i va respondre seguidament a la Luci: “el dolor és un sentiment que experimenta la natura davant de la manca d’amor, el dolor és un sentiment que experimenta un ésser viu quan no se sent estimat, el dolor és la pena de l’ànima quan se sent oblidat.”

La Luci es va quedar parada, i va respondre ràpidament i amb molta il·lusió perquè havia trobat la resposta a les seves preguntes. Va dir: “voleu dir que amb AMOR es cura el DOLOR, veritat? Així que contra més estimem i ens donem AMOR els uns als altres, i a la natura, millor ens trobarem i més feliços estarem?”, va exclamar.

En Muak va respondre per la comunitat: “així és Luci, l’AMOR és el sentiment de l’univers que necessita totes les coses del món per viure, créixer i ser feliç, és el fàrmac que cura el DOLOR i el transforma en LLIBERTAT i FELICITAT.”

La Luci va mirar tota la tribu molt feliç i va abraçar-los un per un, donant-los les gràcies per tot el que li ensenyaven, i per l’AMOR INCONDICIONAL que rebia per CRÉIXER FELIÇ.

Tots els membres de la tribu van celebrar aquella resposta tan maca que l’univers els havia donat, cantant la cançó que corresponia a la Luci, i donava sentit a la seva VIDA.

*Suri ah... suri suri ah,
Suri ah... suri suri ah,
Si la lluna és plena i la nit estrellada,
si la lluna és fosca i la nit és plujosa.
Si no hi és la lluna, ni tampoc l'esperança,
crida llum al cel, que ens donarà l'alegria,
crida Luci al cel, i ens donarà la templança.
Suri ah... suri suri ah,
Suri ah... suri suri ah.*

BONA NIT “TRIBU DELS PONIS”,
BONA NIT I GRÀCIES PER ESTAR AQUÍ TOTS
PLEGATS!

(Ens abracem tots amb molta força)

Aquest conte està dedicat a tothom, i especialment a tots els nens i nenes, mares, pares, avis i àvies, professors, professores, monitors, monitores, cuiners i cuineres... que cada dia fan possible que el nostre dia a dia sigui més feliç, i agradable i que fomenti la relació i el creixement entre tots i totes.

Gràcies per voler una vida més favorable per a tothom, i de lluitar dia a dia per aconseguir-la.

LA PRESÓ

Toni Rubio Nicás

Mentre passava, les portes s'anaven obrint i tancant al meu pas. La por m'impedia girar-me. Mai vaig saber si entrava o sortia i encara em pregunto, què es deu sentir amb la llibertat.

M'agradaria poder dir que ha passat el temps, que el seu pas m'ha curat les ferides, que la seva transició ha posat tot al seu lloc. Però el temps em va trair durant anys. Va desaparèixer amb les paraules dels adults i amb les mentides de les institucions. Es va absentar quan més preguntava per ell. No sabia mai quan es començava i quan s'acabava, només veia com sortia el sol o com apareixia la lluna. Era de dia o de nit. Matí o tarda. Ara o després.

No hi havia més.

La meua família no sabia, o no volia, o simplement pensaven que era com ho havien de fer. No els guardo rancúnia, però a la vegada tampoc me'n sento orgullosa. Ells em van extirpar la infantesa.

La infantesa, el temps...

Un dia em van vindre a buscar a l'escola i sense cap explicació i davant les mirades dels meus amics vaig desaparèixer. Diuen que em volien protegir i se'm van portar lluny del meu entorn. Tot era nou, tots eren nous...

La infantesa, el temps, la família, els amics...

Paraules, promeses, deures i normes. Vaig deixar de ser jo per ser-ne un més. Vaig deixar de ser un més per ser un informe subjectiu; era simplement, el resultat d'una mirada aliena.

Mai ningú em va preguntar què pensava, què sentia, si hi estava d'acord o no, què volia fer de la meva vida...

La infantesa, el temps, la família, els amics, jo...

I a la terrible foscor, vaig ser conscient del "jo". La meva mirada havia canviat.

Jo vull saber, jo vull participar, jo vull decidir. Vull saber del meu passat i tenir il·lusió pel futur. No vull ser un full escrit per un altre ni vull ser una decisió que jo no prenc.

Mentre passava, les portes s'anaven obrint i tancant al meu pas. La por m'impedia girar-me. Mai vaig saber si entrava o sortia i és que, fins ara, mai hi havia estat.

LES TISORES MÀGIQUES

Anna Montes Vallecillos i Arantxa Perales

Vaig a obrir els ulls. Per fi. Ja estava allà. Com sempre tot canviat.

Aquest cop havia estat fàcil trobar el moment. Vaig respirar fons i vaig fer-hi un cop d'ull. A primera vista no vaig veure ningú conegut. La setmana passada vaig coincidir amb una nena de la classe dels petits, la Paula.

Intento venir un cop a la setmana.

Aquest món no és un món qualsevol, és un món canviant, on creixen les idees, on salten les emocions, on reboten les bombolles de sabó i les fulles dels arbres es converteixen en dits que et fan pessigolles. Tot és clar, i hi flueix el silenci i, de vegades, aquest silenci balla ben agafat a la música.

Torno a mirar. Definitivament no conec ningú, no em sona la cara de cap nen. Pujo a un arbre, vull veure-ho tot des de dalt. Com m'agrada el vent aquí.

Ui! Allà veig un nen, té pinta de tenir la meva edat, potser és més baixet, és moreno... sembla simpàtic. No l'havia vist mai i jo sempre vinc un cop a la setmana. Menys aquella setmana de final de curs a P4 que tenia el festival de cant, la competició de judo i la darrera classe d'anglès. Vaig haver de fer tantes hores aquella setmana...

Sembla que s'ho passa bé aquell nen... té els braços estirats, ja li veig les papallones que li volen al costat, volen jugar amb ell. Com riu.

Vaig a preguntar-li com es diu, vaig a dir-li el meu nom i a veure si podem jugar plegats.

Tanco els ulls... el núvol a punt...

—Ei! Que xoquem! —crida l'Adrià, que es troba al damunt del núvol de sucre blau—.

—Uf! Per ben poc! —exclama l'Adolfo pujat en un altre núvol de sucre, però aquest de color verd—.

—Hola, em dic Adrià. M'agrada molt el color del teu núvol.

—Jo sóc l'Adolfo.

—Quan fa que vens aquí, Adolfo?

—Uf, no fa gaire. Havia estat un temps sense poder venir però ara ja torno a estar per aquí. Jo sóc de Nicaragua. D'una població anomenada Chichigalpa. I tu, d'on ets?

—Ui, quin nom tan estrany el del teu poble, jo sóc de Barcelona, la coneixes?

—Que va! Jo no he sortit mai del meu poble, però vaig conèixer uns nois de Barcelona que potser coneixes, no?

—Potser... Escolta... i a què jugaves fa una estona, m'ha semblat que t'ho passaves d'allò més bé.

L'Adolfo li va explicar que estava jugant a volar. Se sentia com un ocell i passava de branca en branca tot saltant com un mico de cara blanca. Però avui li estava costant molt saltar ja que estava molt cansat de tot el dia, que havia estat ajudant el pare en el camp i la mare tot recollint la fruita que no havia pogut vendre al mercat. La mare marxava a primera hora del matí al voltant de les 4.30 fins el mercat de Masaya. De tornada a la tarda, l'Adolfo

l'esperava després de sortir de classe a les 12.30 i l'ajudava tot carregant el que no havia pogut vendre. Després, havia anat a buscar el pare i l'havia ajudat al trosset de terra que tenien tot collint una mica de verdures. Havia arribat tan cansat a casa... Però havia pogut marxar tot tallant la finestra amb les tisores màgiques i ja era allà... per fi podia jugar una estona.

—Ooooh! Jo també tinc les tisores màgiques. Sort d'elles!

L'Adrià li va dir que ell sortia de classe a les 16.30 de la tarda. I que després se n'anava a fer una hora i mitja d'anglès; d'allà sortia ràpid per a l'entrenament de judo i que, havent acabat, havia anat a la biblioteca a acabar tots els deures que li havien posat a l'escola. Ni un moment havia tingut per jugar o parlar amb els seus amics. Eren els avis qui l'acompanyaven sempre a fer activitats. Una vegada a casa, va sopar i els va dir als pares que se n'anava a la seva habitació, que estava cansat, però, en realitat, havia agafat les tisores, havia tallat la finestra i... *taxan!* ja estava allà feliç de poder jugar.

I sense adonar-se'n, aquests dos nous amics es troben saltant i volant de branca en branca i rient, amb les papallones i els ocells que els acompanyen. De sobte, comença a ploure, avui plouen gotes de xocolata, que bé s'ho passen amagant-se sota les fulles d'un arbre molt gran i traient la mà per agafar algunes gotes i poder-ne menjar, i saltant de toll en toll!

—Mmm... que bones que estan! —criden tots dos amics—.

Un cop recuperen forces, segueixen les seves aventures, aquests cop, i de sobte, no saben com, es troben perduts, no saben on es troben, miren i miren i només veuen parets grogues i negres, segueixen el camí i només veuen ratlles i ratlles. Tot és igual, pensatius parlen entre ells: “Què podem fer? Seguim cami-

nant, no podem fer res més.” Han deixat els seus núvols aparcats abans de començar a saltar de branca en branca.

—Ah, ja sé on som! —esclata l’Adolfo—. Jo ja he estat aquí, és el laberint dels llapis.

—Ah, llavors només hem d’agafar un llapis i dibuixar la porta de sortida.

Així que l’Adrià i l’Adolfo, amb molta força, comencen a agafar un llapis, els costa molt perquè és un llapis al menys tres vegades més gran que ells, i tots dos com si aguantessin una branca enorme comencen a dibuixar una porta. No les tenen totes ja que no els ha sortit gaire recta. Intenten obrir-la, però no s’obre.

—I ara, què fem? —diu l’Adrià—. Això no ha funcionat. Potser és perquè no ens ha sortit gaire recta, i aquí no tenim cap goma.

—Ja sé! I si dibuixem una clau? —I, dit i fet, dibuixen la clau i sí! poden sortir del laberint de llapis—.

—Uf! Ei, vigila, Adolfo! —li diu l’Adrià, ja que en obrir la porta passa un coet fet de cartró rodó, on viatgen un nen amb els seus pares, s’ho passen d’allò més bé, o al menys això els sembla a l’Adrià i a l’Adolfo—.

Xino-xano, l’Adrià i l’Adolfo arriben al prat d’herba de color de rosa on s’estiren a mirar el cel; hi ha un arc de Sant Martí preciós. Tots dos allà estirant pensen en el que acaben de veure.

—Has vist? Com s’ho deuen haver fet per venir aquí tota la família? Tu saps com fer-ho?

—Doncs no! —diu l’Adrià—. Jo sempre he vingut tot sol. A mi també m’agradaria poder venir amb els meus pares però tot i que sabés com fer-los venir, crec que no podrien, sempre estan molt ocupats.

—Ja! jo tampoc, els meus pares també treballen molt i no crec que tinguessin temps.

...

Quan l'Adrià obre de nou els ulls es troba a la seva habitació, la seva mare l'hi està donant el bon dia.

—Bon dia! Bon dia! Vinga, Adrià, amunt, que és dissabte i tenim molta coses a fer!

L'Adrià arriba a la cuina corrents, té ganes d'explicar als seus pares com ha conegut l'Adolfo, el seu nou amic.

—Pare, mare! —crida molt excitat!— he conegut l'Adolfo; és un nen molt simpàtic. Em cau molt bé, és molt divertit, li agrada volar i ha d'anar a ajudar a la seva família al mercat de Masaya —explica atropelladament—.

Rep unes mirades d'estranyesa per part dels seus pares que l'insten a acabar l'esmorzar ràpidament per anar al supermercat.

L'Adrià no es dóna per vençut i segueix explicant emocionat les aventures viscudes el dia anterior amb molta vivesa de detalls fins que aconsegueix captar l'atenció dels seus pares que, tot i que no acaben d'entendre del tot el que el seu fill els està explicant, no saben com però s'han vist atrapats per tot el que el seu fill Adrià els està explicant, i senten curiositat. Escolten atentament, sobretot quan el seu fill els explica els detalls del coet tripulat pels pares d'un altre nen. No se n'han adonat però ja s'han oblidat que creien tenir pressa per anar al supermercat.

Escolten com el seu fill els demana que tanquin els ulls; sense pensar, es veuen seguint la veu del seu fill. I, de sobte, no saben com, ja no són a la cuina, es troben en un altre món, tots tres, veuen l'Adrià exultant, està content, feliç... Es troben tripulant

un veler, però no hi ha mar, estan volant! Tots tres van vestits de pirates...

—Mare, pare —cria l'Adrià— mireu allà, és l'Adolfo! I no està sol!

Quan el veler s'aproxima al punt que l'Adrià havia indicat, es troba al seu amic, amb els seus pares, estan els tres contents, se saluden.

—Ho hem aconseguit —criden alhora els dos amics—.

L'Adrià i l'Adolfo es miren, no cal que es diguin res més... és el que tantes vegades ells han somiat, el que tantes vegades amb companyia d'altres amics i amigues han demanat. Volar... Somiar... Imaginar... Sentir que allò que ells veuen els seus pares i mares també ho visquin.

La mare de l'Adrià de sobte comença a plorar. L'Adrià abraça els seus pares. Es miren i somriuen. La mare li diu que feia temps que no se sentia tan feliç com quan ell era petit, molt petit i es passaven hores i hores a casa, al parc... només gaudint de gaudir d'ell. Els pares de l'Adrià abracen el seu fill tot agraint-li que el record torni als seus cors.

Des del món de les tisoires màgiques tot és possible, el temps s'atura, i gaudeixes d'allò que gaudeix l'altre, sense preses, simplement estar allà jugant lliurement.

Cada poc temps, l'Adrià torna amb les seves tisoires màgiques, juga amb el seu amic Adolfo davant l'atenta i amorosa mirada dels seus pares que han descobert que les fulles dels arbres es poden convertir en dits que fan pessigolles com quan ells eren petits.

PLUJA

Sara Martínez Huertas

Tots els habitants de Riusec passaven la vida mirant al cel. Observaven detingudament els núvols: la seva forma, el seu color, els seus moviments... però els núvols mai s'aturaven en aquell lloc. Feia anys que no hi plovia. Els rius i les fonts es quedaven sense aigua. El desert avançava ràpidament.

El primer dia del mes d'abril va néixer a Riusec una nena. Els seus pares li van posar un nom ben original: Pluja. Esperaven que d'alguna manera els núvols se'n poguessin sentir agraiïts. Esperaven que els núvols tinguessin el detall d'obsequiar el poble amb una miqueta de pluja. Però això no va passar: els núvols continuaven sense aturar-s'hi, marxaven i s'emportaven l'aigua ben lluny... i les persones que habitaven aquell sec poble continuaven mirant al cel.

Mentrestant, Pluja, anava creixent. Era una nena alegre i molt observadora. Tot ho mirava amb uns ulls immensos i plens de calma. Aviat va començar a caminar. Com que encara no plovia, cada dia havia de caminar uns quants kilòmetres amb la seva mare fins a arribar a l'única font del poble que encara tenia aigua. En aquells camins, amb els peus plens de pols, Pluja observava tot el que succeïa al seu voltant i pensava molt. Fins que un dia es va adonar d'un fet molt important: tots els veïns i veïnes de Riusec es passaven el dia mirant cap al cel però ningú es mirava a si mateix.

Pluja va pensar que aquesta era una idea que calia compartir, així que es va apropar a un grup de persones. No la van veure, ja que totes miraven cap al cel. —Hola! Sóc aquí! Hola! —va cridar Pluja, aixecant i movent els braços—. Però tots continuaven concentrats, amb els ulls posats al cel. Només una senyora que semblava tenir més de cent anys la va sentir i es va girar per preguntar-li: “Què vols, petita?” Però Pluja no va donar ni una sola resposta. Només va fer preguntes: “No seria millor deixar de mirar els núvols i mirar-nos a nosaltres mateixos? Quines coses fem que fan enfadar els núvols? Podríem canviar alguna cosa per aconseguir que estiguessin més contents?” Ningú va respondre.

Pluja va tornar a casa seva, amb el cor ple de desànim, pensant que ningú havia sentit les seves preguntes... Però estava molt equivocada perquè les seves paraules corrien com el vent. Tothom parlava d'aquelles preguntes misterioses. I el més important: tots i totes pensaven. I un a un els veïns i veïnes d'aquell poble van començar a mirar-se a si mateixos. I en aquest precís moment, tot va començar a canviar...

L'alcaldeessa va pensar que seria bona idea posar una aixeta a la Font de la Plaça Major, per tal que només sortís aigua quan fos necessari.

El *manetes* del poble va arreglar el molí per poder aprofitar la força del vent i de l'aigua i així poder moldre el blat, tan necessari per fer el pa.

Els pagesos es van agrupar per construir estructures que s'utilitzarien per recollir l'aigua de la pluja, que després serviria per regar els seus camps i horts.

A l'escola tots els infants tancaven l'aixeta mentre es rentaven les dents.

Alguns veïns van instal·lar plaques solars als seus terrats per aprofitar l'energia del sol.

Al gimnàs, les dutxes eren molt ràpides i mentre s'ensabonaven, tothom tancava l'aixeta.

Al restaurant més gran del poble van decidir posar una petita granja amb gallines. Així, tot el que sobrava de preparar les fruites i verdures s'utilitzava per alimentar les gallines. Així es generaven menys residus. I a canvi tenien ous de molt bona qualitat.

La resta de residus es van començar a classificar: per un costat, el cartró i el paper, per un altre, els plàstics, per un altre, el vidre... i va sorgir una empresa de reciclatge que aprofitava tots aquests materials.

A les cases, les famílies es dutxaven enlloc de banyar-se i els rentavaixelles i les rentadores només es posaven quan estaven plens.

La gent utilitzava les coses, les cuidava i abans de llençar-les a les escombraries i comprar-ne de noves, pensava en formes per reutilitzar-les. Es tractava de donar als objectes una segona vida. Per exemple, abans de llençar unes sabates trencades, es portaven al sabater. La roba que ja no s'utilitzava es donava a altres persones o es portava a mercats d'intercanvi.

Molts veïns i veïnes van deixar d'utilitzar el cotxe i utilitzaven la bicicleta per fer trajectes curts, així contaminaven menys i feien exercici.

Tots eren petits canvis, petits passos per aprofitar millor l'aigua i els recursos. Es respectava més l'entorn i la natura. I, de mica en mica, aquests petits canvis van arribar a aconseguir una gran victòria. Perquè un bon dia els núvols es van aturar a Riu-

sec. Semblaven interessats, com si observessin amb atenció tot el que allà succeïa... i s'hi van quedar durant molt temps.

A la nit, Pluja parlava amb els seus pares: “Mama, papa, penso que els núvols estan emocionats, crec que estan plorant, però d’alegria... això pot ser? Es pot plorar d’alegria? “Perquè dius, això, filla?” –va preguntar plena de curiositat la seva mare. I Pluja va respondre amb un somriure ple de misteri–: “Mira per la finestra”.

Mirant per la finestra es veien les gotes de pluja, transparents, brillants, que queien, rítmicament, a poc a poc, mullant els arbres, les plantes i la terra... Omplint tot l’ambient de vida. Els ocells cantaven i s’ensumava aquesta olor característica a terra mullada, una olor que mai es pot oblidar... Pluja, finalment, va conèixer la pluja i el poble sencer també plorava d’alegria, que és una bonica forma de plorar.

RELAT CURT D'UNA TUTORIA DE VERITAT

Pep Plana Farré

Cap al 20 de novembre, en un institut de la ciutat, a l'hora de tutoria d'un dia plujós, en Manel, de mates, cita –després d'engegar els llums- una frase atribuïda a Antonio Machado que ha trobat buscant per Internet: “Todo lo que se ignora, se desprecia.” I comença a explicar una història als seus alumnes de tercer d'ESO:

«Aquesta és la història curta d'una noia que un dia va fer una pregunta mentre sopava -escolteu atentament. La... -a veure- diguem... Núria... és una noia tranquil·la, té 17 anys i viu amb els seus pares en un pis petit, però assolellat, no massa lluny d'aquí. Estudia al nostre institut i té una germana que ho fa a la universitat a Barcelona.

Coneix amics i amigues amb altres estructures familiars; ella ho considera normal perquè les seves amigues i amics així ho fan. En Roger té dos pares, la Joana, dues mares, la Bruna, només mare, en Lin i en Kalil són adoptats i la Rosa viu amb l'àvia perquè, com li ha dit la noia, “els pares no estan bé”.

A vegades, van a casa seva la Míriam, que s'està en un centre de la Generalitat, o la Lourdes que viu gairebé sola en una casa amb piscina i un senyor que té cura de les plantes.

A casa no són gent adinerada; treballen per a l'Administració i es defensen en el dia a dia intentant fer front a les despeses quotidianes de manera digna. Paguen religiosament els seus impostos

i, si poden, fan petits pagaments “en negre” per estalviar-se l’IVA. Són gent que intenten fer-se les coses elles mateixes per a reduir despeses i potser no perdre la consciència de les seves profundes arrels treballadores. Darrerament, no saben massa què fer a l’hora d’anar a votar.

La Núria és treballadora i molt constant en la feina, especialment organitzada i una fan incondicional de Flaix Bac. Està alerta de la moda i dels cantants famosos.»

Se sent un murmurí, un noi aixeca el braç i pregunta: “Vostè escolta Flaix i ... el Bacup també?”, el mestre somriu i segueix...

«Mai ha discriminat els altres per raó de sexe, religió o color de la pell, ara bé, algunes vegades ha hagut d’aguantar que algú es fiqués amb ella. Van aconseguir fer-la sentir malament fins que va aprendre d’acceptar-se tal com és.

Té amics i amigues i circula per la vida amb alegria i esperança en el demà.

Creu que ha estat tinguda en compte a casa i s’enfada quan alguns dels professors de l’institut prenem decisions que no semblen pensades pel vostre bé i si pels nostres interessos d’adult.»

Se sent un altre murmurí al grup, aquesta vegada més fort.

«Sap que els pares i la gent que l’estimen volen el millor per a ella encara que, potser, a vegades, no acaba d’estar d’acord amb el que pensen o li diuen que hauria de fer.

Ha sentit parlar de l’ONU però li queda especialment lluny. Sap que allà s’aproven coses importants, fins i tot per als nens i les nenes; ho va estudiar fa temps a l’escola d’aquí al costat quan feia sisè. Sovint l’enyora.

La Núria se sent profundament catalana, té clara la seva identitat, té un passaport de la Unió Europea i un DNI que la identifica.

Coneix la Maria José, una noia que, a vegades, li feia de cangur. Va haver de marxar del seu país i buscar-se la vida com va poder per enviar diners a casa. Allà hi té els seus fills amb la iaia, sembla que el pare els va abandonar de petits i va marxar “als Estats” -com diu ella- amb una altra dona. Els enyora molt, es veuen per *skype* i li retrauen que no hi sigui. Els voldria amb ella però no pot perquè les lleis que afecten els immigrants sense papers no ho permeten.

Li agradaria que els fills de la Maria José vinguessin a Catalunya per estar amb la seva mare. Creu que ella mateixa seria una bona cangur i els ensenyaria a parlar en català; però no sap on dir-ho, ni si li farien cas.

D'aquí un any espera poder votar i ser major d'edat per a decidir què fer amb la seva llibertat.

Té moltes aficions, li agrada molt penjar vídeos a Internet i fer anar el WhatsApp per quedar amb tothom. Té seguidors.

Toca un instrument i la música l'apassiona, també gaudeix amb un bon llibre, a la piscina o a la muntanya fent fotos per l'Instagram.

És ben especial, única, una tot terreny.

És sensible per naturalesa. No suporta que maltractin els animals. Pateix pels nens i les nenes que s'ho passen malament, lluny o aquí mateix. Ella sempre diu que ha tingut una infantesa feliç i que ha estat ben tractada.

La Núria se sent feliç amb la sort que ha tingut.

De vegades, amb tanta activitat està molt cansada i fins i tot algun dia li ha calgut parar i anar al metge per veure què li passava. No li agrada massa anar al metge però sap que és un privilegi poder-ho fer.

En un dels viatges que va fer amb els pares per Sud-amèrica va visitar un projecte d'ajut al tercer món i va quedar molt tocada per aquella realitat i pel sentiment d'impotència de les persones que hi treballaven.

Especialment la va impactar la mort d'un nadó, amb diarrea, que va arribar massa tard a l'hospital. Havia begut aigua contaminada prop d'una mina.

Té aigua neta quan vol, menjar a la nevera i, fins i tot, Internet per a ella sola en el seu mòbil nou.

Ara ha fet els 17 anys i es planteja treballar a l'estiu, no sap què podrà fer però està tranquil·la perquè d'això no en depèn la supervivència de la família com passa amb la Maria José.

De petita va treballar amb els pares a l'hort, traginant trastos o col·laborant amb la neteja de la casa, però mai s'ha sentit explotada per aquest fet.

Els nens de la Maria José tenen 7 i 8 anys i sap que si ella no pot treballar i enviar-los diners, en Herbert i en Kevin hauran de deixar l'escola per anar a treballar a la plantació de canya de sucre que hi ha prop del poble on viuen. Es ficaran en grans perills com són les serps de la canya o els matxets dels "jornaleros". Si entren a la "plantación" ja no tornaran a estudiar ni arribaran a ser "licenciados" com diu la Maria José.

La Núria és una noia feliç i se sent estimada. Li agrada xerrar amb els pares davant les imatges d'algun reportatge o sèrie de la TV o mentre mengen tots junts.

Arran d'una tertúlia que va sentir a la ràdio, va preguntar: “Què és això dels drets dels infants que se celebra aquests dies?” El pare i la mare van quedar sorpresos i intrigats. Després d'un silenci incòmode i de rumiar-hi uns segons, van contestar, gairebé a la vegada: “els teus”.»

«Molts joves i infants del nostre entorn desconeixen els seus drets perquè no els ha calgut preguntar-se mai quins son. Pensem-hi!»

«Què podríem dir a les Núries, Paus, Joans, Ivans i Maries del nostre institut que no coneixen els seus drets perquè no els ha calgut mai reivindicar-los?»

Es feu un gran silenci i passats uns instants s'alçaren les mans per fer aportacions.

Havia parat de ploure, un sol tènue d'hivern s'entreveia enmig dels edificis, envellits i ennegrits per la maleïda crisi.

Més tard, acabada la classe, en Manel va cap a casa tot recollint la seva filla a la porta de la biblioteca. La Núria hi ha estat treballant per tirar endavant el treball de recerca... es fan un petó i enfilant el carrer van caminant i xerrant, tot esquivant els tolls d'aigua que s'han fet abans.

Es troben alguns alumnes de tercer pel camí i es miren la Núria i en Manel, i alguns somriuen. La Núria no entén massa què passa i pregunta al pare per l'actitud d'aquells nois. El pare, amb un somriure murri, li diu: “res, coses de la tutoria, m'acullo al meu dret de no declarar.” Riuen tots dos i s'aturen a la llibreria per veure si ha arribat un llibre que van encarregar.

REMENÇA!
Ignasi Soler Cabestany

*Aquest conte és real.
Ho és tant que, malauradament, ara mateix està
succeint el que va passar al nostre país ara fa
cinc-cents anys a diferents indrets
del planeta Terra.*

Alt Pirineu, S. XV

—Oleguer, Oleguer desperta't, l'àvia és morta —li va dir la mare entre llàgrimes i sanglots—. Porta-li la millor flassada a aquell fill de Satanàs, a veure si així la podem enterrar.

El pare li va posar la mà a l'espatlla tot dient: “Gràcies a Déu, se li ha acabat el patir.” Va girar cua i amb la mà, escorxada pel fred, va agafar el xapo i l'escarpell, i a treballar. Era fosc. Es va fregar les llàgrimes. De l'abeurador dels animals va fer uns quants xarrups d'aigua. Va col·locar les sàrries sobre el Menut, un ase vell i treballador, amb la gruixuda flassada de llana carregada va escoltat una veu que li deia:

—Aquí la tens noi. Ja saps què has de fer.

—Sí pare, ara mateix li porto.

“Déu meu, trigaré dos dies fins al castell de Bestracà on viu el senyor de la terra. Les cases, els camps, els animals i fins i tot les persones són propietat dels nobles que administren la terra en nom del Rei. Els pagesos que treballem aquestes terres no tenim cap mena de dret, ni pràcticament som amos de la nostra vida.

Som els pagesos de remença”, rumiava l’Oleguer. “Ja m’ho deia l’àvia ja, fes-te capellà i aprèn de lletra que el pitjor mal és la ignorància i els senyors ens volen per treballar i no per pensar!”

El camí cap al castell era ple d’entrebancs i de bandolers. El carro estava atrotinat i el Menut era vell i flac però, sense cap dubte, se l’estimava.

L’Oleguer no ho tenia gens clar. Això de regalar la flassada de llana no era una bona idea. Ja que dormint amb el bestiar sempre hi quedava algun poll i alguna puça. “És l’única cosa de valor que tenim”, pensava.

—Ni un pas més, marrec! —El crit venia de dins del bosc.

“Apa, ja hi som”, va pensar l’Oleguer. Va tibar amb totes les forces les regnes endarrere, cridant: “Atura’t, Menut.”

Cinc homes van sortir de l’espessor de la fageda. El Menut estava baldat i l’Oleguer es feia l’orni. Un tronc creuat al mig del camí els barrava el pas.

—Qui ets i què hi fas per aquests topants? Explica’t, i no ens facis perdre la paciència!

L’Oleguer els va explicar que anava al castell de Bestracà a demanar permís per enterrar la seva àvia i que portava una flassada per al senyor de les terres, per pagar-li el favor.

Els cinc homes van riure sorollosament tot advertint-li que amb aquella manta bruta, pollosa i amb pudor de cabra, segur que acabaria engarjolat.

—És l’únic que tenim i que val alguna cosa —va dir l’Oleguer enfurismat—.

—Quina culpa tenim de ser pagesos de remença? —va esclatar a plorar—.

Els cinc homes es van compadir d'aquell pobre noi de dotze anys, de la seva desgràcia i de la mala sort.

Era ben sabut que ser fill de pagesos volia dir no poder deixar mai la terra, i que la llibertat valia seixanta sous, una quantitat impossible de pagar.

—Té noi —el qui semblava el capità li va donar una moneda—.

—Dóna-la a aquell fill de Llucifer perquè et deixi enterrar l'àvia i presenta-li els nostres respectes a la mala bruixa de la seva muller. Que tinguis sort.

Els cinc homes van riure sorollosament, endinsant-se en l'espessor del bosc.

El que anava més ben vestit, girant-se li va dir: “No et creguis tot el que expliquen de nosaltres noi, no som tan dolents com diuen. En tots els conflictes sempre diuen que hi ha els bons i els dolents però tota la veritat no la té mai ningú.”

Fins al cap d'uns quants dies de pensar-hi, el noi no va entendre aquelles enigmàtiques paraules.

A trenc d'alba va arribar al castell. Els soldats el van fer anar cap al pati d'armes on el noble practicava el tir amb arc per caçar cérvols.

Només els nobles podien caçar aquells animals majestuosos, els camperols ho teníem prohibit i, si ho fèiem, i algú ens enxampava rebien càstigs exemplars.

L'Oleguer li va oferir la flassada a canvi del permís per enterrar l'àvia. Es va amagar la moneda. Volia comprar pa tou per als seus pares.

—Una flassada llardosa amb pudor de cabra i plena de polls i puces? No serveix ni per al jaç dels gossos. Maleïts camperols

inútils. A aquest galifardeu doneu-li el que es mereix! –va dir el senyor dirigint-se als dos soldats–.

Els soldats es van llençar sobre l'Oleguer etzibant-li cops de puny i puntades de peu. El van deixar ben estomacat. La mala sort va fer que li caigués la moneda.

—M'has volgut enganyar pollós insolent? Deu fuetades i trenta dies de garjola! –va cridar el senyor del castell–.

L'Oleguer, a la tercera fuetada, va perdre el coneixement, no va poder contestar, tenia el llavi partit i li sortia sang de la boca.

El dia que feia trenta, a trenc d'alba, els soldats el van treure de la garjola. Després de travessar el pati d'armes i, quan era al mig del pont llevadís, els soldats cridaren:

—Del carro n'han fet llenya i del ruc menjar per als gossos.

L'Oleguer estava trasbalsat. Va plorar. Pobre Menut. Amb el cap cot, esparracat i mig ferit va emprendre el camí de retorn a casa.

Fora de perill, observà com el castell senyorejava dalt del cim. Pensava: “com podia ser que hi hagués persones que visquessin en castells i d'altres en barraques? Per què molts dies no podia menjar més que quatre aglans? Per què no podia vestir com Déu mana? Per què no podia ser lliure? Per què...?”

Estava tip de guerra, fam i misèria.

Caminà tot el dia i dormí al ras. Les preguntes sense resposta li anaven i venien. Quin pecat havia comés per tenir aquella vida tan dura i plena de perills. Tornà a plorar.

L'endemà al matí continuà caminant cap a casa. En el mateix indret on s'havia topat amb el bandits va sentir una veu que venia d'una raconada del camí:

—Noi, veig que no t'ha anat gaire bé la cosa, t'he de donar males notícies.

L'Oleguer va acompanyar els homes a una balma amagada al mig del bosc. L'home li va explicar que el senyor del castell havia manat fuetejar els seus pares, per portar-li aquell present tan miserable.

Sembla que els soldats no els van trobar a casa, eren al tros i, de lluny, van sentir el soroll dels cavalls i es van amagar. Els gossos dels soldats en van flairar el rastre i els van descobrir. Fa molts dies que ningú no els ha vist. Pensem el pitjor. Han mort creient en la llibertat.

L'Oleguer va plorar amargament.

Els homes li van proposar d'anar amb ells. Ho va acceptar, no tenia ningú. Només li quedava el record dels pares i dels avis que es van escarrassar fins a la mort, treballant les terres del senyor, a canvi d'engrunes. Tota una vida de vaques flaques. Les van passar magres. Cap anyada era bona.

Ben aviat, l'Oleguer es va convertir en un jove intrèpid i molt valent. Va lluitar al costat de Francesc de Verntallat, capitost dels pagesos anomenats remences. Lluitaven per abolir unes lleis injustes i discriminatòries que anaven en contra dels pagesos. Aquestes lleis es coneixen amb el nom de *Mals Usos*.

L'Oleguer va fer fortuna com a militar; amb Verntallat van ocupar Olot, Castellfollit de la Roca i Banyoles.

Uns anys més tard, sembla que el van veure amb Pere Joan Sala a la Segona Guerra Remença però ningú ho sap ben bé del cert.

Mil quatre-cents vuitanta-cinc, final de la Segona Guerra Remença.

Una parella jove va reconstruir la teulada i va posar la llinda. Les runes duien el record de la follia. Van llaurar els camps amb un ase jove i valent: li deien Menut. Per la xemeneia sortia fum. L'escó era acollidor. Són amos; han conquerit la terra.

Ningú va preguntar sobre el seu passat. Tothom coneixia l'Oleguer. La noia que portava es veia forta, res l'espantava, tenia coratge. No tornaven de buit.

Al cap de nou mesos, una matinada d'abril, els plors i la joia d'un nen i una nena, anaven i venien, retrunyien per les valls i els grenys de les muntanyes, fins als espais oberts de la mar. Cridaven llibertat enmig del torb. Eren els fills de l'Oleguer. Eren els primers fills que naixien de pagesos lliures. Com tants d'altres van repoblar feixa a feixa les terres catalanes. Per sort, encara en neixen. Tots venim de pagesos. Seny i rauxa.

Aquests nens que ara ja són nois i noies i aviat seran pares i mares i avis i besavis van dir als seus pares que mai més permetrien que la injustícia i els privilegis feudals tornessin a regnar en aquest país. Que les lleis no han d'afavorir els rics. Han de ser justes. Els Mals Usos quedaren endarrere.

Sempre hi ha injustícies que estan a l'aguait per tal de fer patir. L'Oleguer hi plantà cara. Amb molt esforç feu estudiar els seus fills.

No sempre les injustícies són físiques com les fuetades, també hi ha les que no es veuen, com les discriminacions que patia l'Oleguer pel fet d'haver nascut pagès i fill d'una família humil.

SAMRAWIT
Marta Fos Ferré

Fa qui sap quantes setmanes una nena d'uns set anys va venir a viure en un petit poble de Catalunya. Es deia Samrawit i havia viscut fins poques setmanes abans en un poblat molt petit i rural africà situat al bell mig del desert. En aquest poblat no hi creix res, ni una flor ni un arbre. La seva gent sempre diu que tot i que no hi creix res, allà hi floreixen les persones.

Quan la Samrawit va arribar a Catalunya, estava molt sorpresa per tot el que veia al seu poble. Tot era nou: els edificis, els carrers, els sorolls... caminava pel poble molt encuriosida i es deixava endur per la màgia de cada racó i de cada instant. A la Samrawit li agradava molt viure aquí a Catalunya però també trobava molt a faltar el seu poblat i els seus amics i amigues africans.

Un dia va passar per davant d'un edifici molt alt, modern i curiós. Va enganxar els seus preciosos ulls als vidres per veure què hi havia dins d'aquell edifici tan gran i diferent de tots els que havia vist fins ara.

Ella no ho sabia però allò era la biblioteca del poble. Va entrar a dins i va quedar meravellada de veure-hi molts llibres. De seguida va recordar el seu poblat africà. Allà no podia anar a l'escola perquè havia de carregar unes garrafes molt grans i pesades a l'esquena per anar a buscar aigua cada dia caminant molts quilòmetres a peu i quan tornava a casa havia de cuidar els seus ger-

mans petits. No tenia temps per anar a l'escola però li hagués agradat tant anar-hi!

En tot el poblat no hi havia llibres ni escola però la seva gent tenia una cosa que la feia molt especial. Tots els habitants es reunien cada dia sota l'ombra d'un baobab i s'explicaven contes dels seus avantpassats. S'escoltaven amb molta atenció. Eren històries de les constel·lacions, llegendes de les estrelles i fins i tot contes de tots els noms de la gent del poblat. Eren uns instants en què es parava el temps en aquell poblat tan petit. Estaven enmig d'un gran desert africà on no hi havia pràcticament res, però hi aprenien tantes coses! S'ajudaven els uns als altres, s'escoltaven, es miraven als ulls, etc. Era ben cert això que en aquell poblat africà hi floreixen les persones!

La Samrawit observava meravellada cada llibre que hi havia als prestatges de la biblioteca. Els treia un per un, els mirava del dret, del revés i els tractava amb molta delicadesa.

La bibliotecària es va fixar de seguida en la Samrawit. Havia vist entrar molts nens i nenes a la biblioteca però era la primera vegada que veia una nena amb una mirada tan especial observant cada llibre des del batec de les emocions com ho feia la Samrawit. La nena no havia vist mai tants llibres junts i estava molt emocionada. A l'Àfrica no havia tingut l'oportunitat de tenir cap llibre ni anar a l'escola.

La bibliotecària l'anà a saludar. La nena no parlava català però en veure-la que s'acostava a ella amb un somriure d'orella a orella, li va somriure i li va agafar la mà. La jove bibliotecària va ensenyar-li cada racó de la biblioteca, els llibres d'adults, el racó de lectura i la sala dels llibres infantils.

La Samrawit estava meravellada amb la sala infantil. Hi va veure llibres d'animals, de transports, de persones i de tantes altres coses! No sabia ni llegir ni escriure però això no era obstacle perquè la Samrawit gaudís de tots i cadascun dels llibres de la biblioteca. Observava les imatges dels contes amb molta curiositat i admiració i es deixava endur per la màgia de cada llibre.

Cada dia a la mateixa hora després d'anar a l'escola, la Samrawit entrava a la biblioteca i saludava tothom amb un gran somriure. La bibliotecària l'ajudava a llegir, a escriure, a gaudir dels llibres i així va ser com de mica en mica, la Samrawit es va anar adaptant molt bé a la seva nova vida al poble, a l'escola, al barri i a la seva gent.

Una tarda de primavera, la bibliotecària va sentir molts aplaudiments que venien de la sala infantil. Va pujar a poc a poc i va veure tots els infants que hi havia en aquell moment asseguts al voltant de la Samrawit observant-la i escoltant-la amb molta atenció. La nena els explicava un conte del seu poblat. Parlava en català i s'esforçava molt perquè tothom l'entengués. Era un conte del seu nom. *Samrawit* significa la que uneix la gent i, realment, així era. Tots els nens i nenes que no es coneixien entre ells, estaven allà reunits escoltant la nena amb molta atenció i silenci.

La bibliotecària es va quedar sense paraules; quina il·lusió i quanta emoció hi havia en els ulls brillants d'aquella nena explicant en català un conte africà sobre el seu nom! No tenia el conte escrit ni els dibuixos, però la seva veu, la seva expressió i els seus moviments van fer que tots els nens i nenes que hi havia allà es deixessin captivar en un viatge imaginari cap a aquell poblat petit africà on havia nascut i viscut la Samrawit.

La bibliotecària baixà al pis de baix emocionada, estava molt contenta i orgullosa d'haver pogut acompanyar la Samrawit des del primer dia que va entrar a la biblioteca. Tancà els ulls un moment i recordà cada instant en què li havia ensenyat a parlar català i li havia despertat la curiositat per tot el que envolta el món dels llibres, els contes i les biblioteques.

I just en aquell moment, la bibliotecària va rebre l'abraçada més bonica, sincera i especial que mai havia tingut. A cau d'orella, la Samrawit li va xiuxiuejar unes paraules que recordarà tota la vida: “tan de bo en aquest món hi hagi més persones com tu que ajudin amb tanta il·lusió els nens i nenes que acaben d'arribar d'un altre país i els ensenyin tantes coses per ajudar-los a aprendre una nova llengua i una nova cultura. Gràcies en nom de tots els nens i nenes del món.”

La bibliotecària emocionada li va fer un petó i l'abraçà. Samrawit, quina paraula tan bonica amb un significat tan especial: la que uneix la gent.

SENSE GEP
Ariadna Peña Medina

En un lloc on gairebé no existeix l'ombra, una mama bufava que bufava, veia com naixia el seu tercer fill. El sol, dalt al cel, brillava que brillava, quan per fi va acabar de sortir el tercer petitó. Només tocar de quatre potes al terra, es va posar dret, les cames li tremolaven com si fossin branquetes primes al vent i els ulls, com finestres mig obertes, mig tancades, s'esforçaven per conèixer aquest lloc nou per a ell.

La mare, en veure'l, es va espantar; aquest fill era diferent dels altres, li faltava alguna cosa... Què era? No tenia gep com la resta dels dromedaris del grup.

Tothom va mirar-lo, comparant els geps de la mainada i en veure que ell no en tenia, van començar a allunyar-se'n

Per al petit dromedari tot era nou, aquells animals i les seves mirades de sorpresa i por, el terra i l'aire calent, la gana, la son, i les seves cames primetes que no li feien gaire cas per caminar. Llavors, va començar a cridar, primer, una mica fluixet i, després, cada cop més fort fins que la seva mare, que havia marxat lluny amb la resta del grup, el va sentir.

Llavors, el seu cos també va tremolar com el del seu fill, però no va ser per tenir les cames escanyolides sinó perquè, a l'igual que amb els altres fills, un líquid tebi i blanquí la va recórrer per dins. El petit va trobar la mirada de la seva mare i va cridar encara més fort i encara més llet va brotar d'ella. Tots dos van comen-

çar a córrer fins a trobar-se. A prop de la seva mare, el petit dro-
medari va enganxar-se al pit amb una gana mil·lenària i junts van
continuar creixent i aprenent l'un de l'altra.

TABITA, VINE AMB MI

Mercè Gil Viñas

La Tabita era una nena de 5 anys que vivia als afores d'una gran ciutat de l'Índia amb els seus pares i els seus tres germans grans.

La Tabita jugava al petit pati de casa seva, amb joguines de llauna que havien fet els seus germans, i amb una nina de drap que la seva mare li va cosir.

La mare estenia la roba de colors vius i la Tabita mirava com el vent suau i càlid movia les teles molles, que brillaven sota el sol.

La mare, quan va acabar la feina, la va mirar, va somriure i li va dir: "Tabita, vine a seure amb mi!"

La Tabita va córrer cap a ella, la va agafar de la mà, i juntes van entrar a casa.

La casa era molt petita, però estava neta i a la Tabita li agradava, tot i que tenia alguns problemes: quan plovia molt hi havia alguna gotera, la llum se n'anava sovint i, de vegades, es quedaven sense aigua per poder acabar de rentar-se i els seus germans havien d'anar a omplir cubells a la font, que estava una mica lluny.

La mare va seure damunt d'uns coixins grans i colorits que hi havia al terra de l'habitació, al costat de la porta oberta que donava al pati. La Tabita es va acomodar al seu costat, ben enganxada a la mare, sense deixar anar la seva mà. Li agradaven molt

aquestes estones en què la mare estava només per a ella. La mare la va abraçar.

La Tabita li va dir a la seva mare:

—Mare, que bé que s'està a casa.

—Sí, filla, tothom té dret a tenir una casa per viure.

—Què vol dir *dret*, mare?

—*Dret* vol dir alguna cosa necessària per a viure tranquils i protegits. Una casa és un refugi per quan plou i fa fred, una casa és com un niu on poder criar els teus fills.

—Com fan els ocells?

—Sí, Tabita, els ocells i tots els altres animals. Tots necessiten un lloc segur on viure.

—Però, mare, hi ha gent que dorm al carrer. Per què no dormen a casa seva, com nosaltres?

—No tenen casa, Tabita. Són pobres, i no tenen feina ni diners amb què pagar el lloguer d'una casa.

—Però necessiten un niu!

—Sí, és injust, Tabita, ningú hauria de viure en aquestes condicions.

—Quan sigui gran, els faré nius, perquè dormin tranquils i no es mullin quan plou.

—Ah, seràs arquitecta, doncs!

—Què és això, mare?

—Els arquitectes són els que saben fer cases fortes i duradores.

—Jo faré cases, mare!

—Doncs hauràs d'estudiar molt, Tabita, per aprendre'n.

—Hauré d'anar a l'escola?

—Sí, com els teus germans.

—I quan hi aniré?

—Hi aniràs aviat, Tabita, estudiaràs molt, com ells, i quan siguis gran trobaràs una bona feina.

—Tu vas anar a l'escola, mare?

—Jo no hi vaig poder anar, filla. Abans no hi havia escoles per als pobres, només hi anaven els rics. Els nens pobres havien d'ajudar a casa i treballar per ajudar la família. Jo vaig començar a treballar als 10 anys, portant la roba bruta d'una pensió a rentar.

—Ara ja no han de treballar els nens i nenes, mare?

—Desgraciadament encara n'hi ha molts que treballen i no poden anar a l'escola ni jugar. Espero que algun dia es compleixi el dret dels infants a gaudir de la infantesa i a anar a l'escola. I que tots els adults tinguin una feina que els permeti mantenir les seves famílies i sortir de la pobresa.

—Nosaltres som rics, mare?

—No, filla, rics no som, però el teu pare té una feina i amb els diners que guanya podem pagar el lloguer de la casa, comprar-vos un parell de vestits a l'any i unes sabates, i portar-vos a l'escola. Tothom hauria de tenir una feina.

—És també un dret?

—Sí, Tabita, el dret al treball.

—Per què no tenen una feina els pobres?

—De vegades perquè estan malalts, d'altres, perquè no hi ha feina per a tothom i agafen els que tenen més estudis.

—Més estudis és anar a l'escola, mare?

—Sí, vol dir estudiar durant anys a l'escola.

—Tinc moltes ganes d'anar a l'escola, mare.

—Ets impacient. Anar a l'escola també és un dret. Se'n diu el dret a l'educació. Tots els nens i nenes haurien de poder anar a l'escola.

—I per què no hi van tots, mare?

—N'hi ha que han d'ajudar els seus pares treballant, com jo feia de petita, d'altres que han de cuidar els pares perquè estan malalts, o als seus germans petits... Hi ha moltes situacions, però sempre es tracta de gent pobra. Si tots els adults tinguessin una feina, totes les persones, grans i petites, tindrien una casa i podrien anar a l'escola, a aprendre-hi coses. Sempre es poden aprendre coses noves, inclús quan s'és gran.

—Aleshores, mare, el dret més important és el de tenir feina, oi?

—Em penso que sí, dels que t'he dit, sí. N'hi ha uns quants més, de drets. Es diuen drets universals, i això significa que són per a totes les persones, riques i pobres, de qualsevol país del món. I espero que algun dia es puguin aplicar de debò a tothom. Tots viurem més tranquils i feliços quan arribi aquest dia.

—Me'ls aniràs explicant, mare?

—Sí, filleta, te'ls aniré explicant perquè entenguis les situacions injustes que viu molta gent, i perquè quan siguis gran intentis defensar els drets de tots a viure amb dignitat.

Es van quedar en silenci uns durant un minut. La Tabita no deia res. La mare es va estranyar:

—Com és que no em preguntes què vol dir *dignitat*?

Però la Tabita s'havia adormit plàcidament amb el cap sobre el pit de la mare, sentint el batec del seu cor, amb un somriure als llavis.

La mare va dir molt fluixet:

—*Dignitat* és un dret de totes les persones a ser tractades com a éssers humans, amb justícia, respecte i llibertat, per poder viure en pau.

La mare la va mirar i va somriure també.

UN COP DE MÀ

Ariadna Peña Medina

Aquest conte està pensat per a infants amb discapacitat visual severa o per a infants sense discapacitat visual amb l'objectiu d'estimular altres sentits i posar-se en el lloc dels que tenen una discapacitat visual.

Materials:

- mocador (per tapar els ulls)
- 4 capsos petites. Posa els números de l'1 al 4 en relleu a les tapes de cadascuna d'elles i, dins de la primera caixa, un tros de corda; a la segona, un tall de roba tipus xarxa; a la tercera, un pal, i a la quarta, plastilina tova.

Aquest és un conte que farem entre tu i jo... Tu aniràs, de mica en mica, descobrint les sorpreses que trobaràs a les capsos que hi tens al davant. Ui, ui, ui, ui! Espera un xic! Potser tens pressa per obrir-les totes de cop però hauràs de tenir paciència perquè gaudim del conte a poc a poc. A veure... toca les capsetes... Quantes n'hi ha? Comptem: 1, 2, 3, 4... Cada capseta té el seu número a la tapa, això és per saber quina hem d'obrir. Per jugar al joc del conte entre tu i jo has d'escoltar atentament el conte i, quan t'ho digui, obrir la capseta. Què? Ja estàs preparat? Bé doncs... Som-hi!

Aquest conte es diu Un cop de mà!, això és el que diem quan algú ens ajuda a fer alguna cosa...

Vet aquí que una vegada hi havia un nen que estava dibuixant al pati de casa seva. Al pati hi havia una part de terra; amb la terra i l'aigua, a vegades, el nen jugava a fer ninots i cotxes, i pilotes i muntanyes; també, hi havia una part de gespa on a aquest nen li agradava rodolar i estirar-se amb els ulls tancats per descansar, i una part de sorra, on el nen amb un pal feia dibuixos que després esborrava amb la mà per tornar-los a refer. El pati era molt i molt gran, tan gran que quan el nen corria i corria per anar d'una punta a l'altra, es cansava i semblava que li faltés l'aire.

Aquest nen del que et parlo es deia Ivan. Un dia, l'Ivan estava estirat al terra dibuixant, quan, de cop i volta, va sentir un soroll entre les herbes del jardí (*fes soroll*) al principi no va fer-li cas, però allò continuava ... (*fes soroll*) i això el va preocupar una mica. De sobte, va veure... va veure... UNA SERP! Una serp de color verd, que estava molt atenta i molt quieta mirant-lo.”

Ara ens toca obrir la primera capseta, fixa't que porta el número 1 a la part de dalt. Què? Ja la tens? Obre-la i treu la sorpresa. Què hi has trobat? El que tens a la mà no és una serp de veritat, això és una corda, però s'assembla una mica a una serp perquè és llarga i és prima (tot i que també hi ha serps molt gruixudes i grans), però la que es va trobar l'Ivan era petitona com aquesta corda... n'hi ha que són molt perilloses, però la del nostre conte l'estem imaginant molt bona.

Ara obre la capsa número 2. Què hi ha? Saps que és? És un tall de roba ... però sembla com la pell d'una serp, ho has vist? Toca-la, és aspra.

Bé... ja pots tornar a posar les coses dins de les capsetes que continuarem amb el nostre conte.

L'Ivan es va espantar, però de seguida la serp el va tranquil·litzar dient-li que només volia veure com dibuixava.

—Ho sento molt, no volia espantar-te... Només volia veure el teu dibuix.

L'Ivan va deixar que la serp estigués al seu costat mentre ell jugava i dibuixava al terra, però en un moment va sentir un altre soroll (*fes soroll de plor*). La serp estava plorant!

—Per què plores? —va preguntar l'Ivan—.

—Perquè a mi també m'agradaria dibuixar... però no tinc mans —va dir la serp—.

L'Ivan es va posar una mica trist però va tenir una gran idea:

—Ja sé! Mira, si et poses aquest pal a la boca podràs dibuixar i entre tots dos farem un dibuix molt maco! —va dir l'Ivan—.

I així va fer la serp; es va posar el pal a la boca i tots dos s'ho van passar genial aquell dia, i l'endemà, i l'endemà i l'endemà!, perquè l'Ivan i la serp es van fer grans amics.”

Ara obre la capseta número 3. Què hi ha? Sí! Sembla que aquest és un dels pals de l'Ivan per dibuixar! I a la capseta número 4? A veure... fica-hi el dit que t'agradi més i toca... és aspre com la pell de la serp? Sembla una mica diferent, oi? És suau i és plastilina. Nosaltres, tu i jo, potser no tenim un pati gran com el de l'Ivan per jugar-hi però tenim aquesta capseta amb plastilina on pots fer els teus dibuixos amb el teu pal.

I vet aquí un gos i vet aquí un gat, aquest conte s'ha acabat. Ah!, i que t'ho passis molt bé dibuixant!

ANNEX
CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DE L'INFANT
Nacions Unides, el 20 de novembre de 1989

PREÀMBUL

Els estats membres d'aquesta Convenció,

Considerant que, d'acord amb els principis proclamats a la Carta de les Nacions Unides, el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana són el fonament de la llibertat, la justícia i la pau del món,

Tenint present que els pobles de les Nacions Unides, a la Carta, han reafirmat la seva fe en els drets humans fonamentals i en la dignitat de promoure el progrés social i elevar el nivell de vida dins d'un concepte més ampli de llibertat.

Reconeixent que les Nacions Unides, en la Declaració Universal dels Drets Humans, han proclamat i acordat que tothom té tots els drets i llibertats que hi són enunciats sense cap classe de distinció per raó de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o d'altra mena, d'origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició.

Recordant que, a la Declaració Universal dels Drets Humans. Les Nacions Unides han proclamat que la infància té dret a una assistència i atenció especials.

Amb el convenciment que la família, com a grup fonamental de la societat i com a medi natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i particularment dels infants, ha de rebre la protecció i l'assistència necessàries per poder assumir plenament les seves responsabilitats dins de la comunitat.

Reconeixent que l'infant, per a aconseguir un desenvolupament ple i harmoniós de la seva personalitat, ha de créixer en un medi familiar, en una atmosfera de felicitat, amor i comprensió.

Considerant que l'infant ha de ser preparat per viure una vida individual en la societat i educat en l'esperit dels ideals proclamats a la Carta de les Na-

cions Unides, i especialment en un esperit de pau, tolerància, dignitat, llibertat, igualtat i solidaritat.

Tenint present que la necessitat de prestar atenció especial a l'infant ha estat estatuïda a la Declaració dels Drets de l'Infant de Ginebra de 1924 i a la Declaració de Drets de l'Infant adoptada per les Nacions Unides el 1959, i reconeguda a la Declaració Universal dels Drets Humans, al Pacte Internacional sobre Drets Civils i Polítics (particularment els articles 23 i 24), al Pacte Internacional sobre Drets Econòmics, Socials i Culturals (especialment al article 10) i als estatuts i normatives de les institucions especialitzades i de les organitzacions internacionals relacionades amb el benestar dels infants.

Tenint present que, tal com assenyala la Declaració dels Drets de l'Infant adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides de 20 de novembre de 1959, "l'infant, per raó de la seva immaduresa mental i física, necessita atenció i salvaguarda especials, i protecció legal adequada, tant abans del seu naixement com després.

Recordant les disposicions de la Declaració sobre els principis legals i socials referits a la protecció i el benestar de l'infant, amb especial referència al acolliment i a l'adopció nacional i internacional (resolució 41/85 de l'Assemblea General de 3 de desembre de 1986); les Normes mínimes de les Nacions Unides per a l'administració de la justícia de Menors ("Normes de Beijing") (resolució 40/33 de l'Assemblea General de 14 de desembre de 1975); Declaració sobre la protecció de la dona i l'infant en estats d'emergència o de conflicte armat (resolució 3318(XXIX) de l'Assemblea General de 14 de desembre de 1975.

Reconeixent que a tots els països del món hi ha infants que viuen en condicions excepcionalment difícils i que aquest infants necessiten una consideració especial.

Valorant degudament la importància de les tradicions i dels valors culturals de cada poble per a la protecció i el desenvolupament harmoniosos de l'infant.

Reconeixent la importància de la cooperació internacional per a millorar les condicions de vida dels infants a tots els països, i particularment als països en vies de desenvolupament.

Han acordat el que segueix:

PART I

Article 1

Pel que fa a aquesta Convenció, s'entén per infant tot ésser humà menor de 18 anys, tret que en virtut de la llei que li sigui aplicable, hagi assolit la majoria d'edat abans.

Article 2

1. Els Estats membres han de respectar els drets enunciats en aquesta Convenció i assegurar-los a tots els infants sota la seva jurisdicció sense cap mena de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, la llengua, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares, o dels seus tutors legals.

2. Els Estats membres prendran totes les mesures adequades per assegurar que l'infant estigui protegit contra tota classe de discriminació o càstig per mor de la condició, les activitats, les opinions expressades o de les creences dels seus pares, tutors legals o familiars de l'infant.

Article 3

1. En totes les accions que concerneixen l'infant, tant si són portades a terme per institucions de benestar social públiques o privades, tribunals de justícia, autoritats administratives o cossos legislatius, la consideració principal ha de ser l'interès primordial de l'infant.

2. Els Estats membres es comprometen a assegurar als infants tota la protecció i atenció necessàries per a llur benestar, tenint en compte els drets i els deures del seus pares, tutors legals o d'altres persones que en tinguin la responsabilitat legal i, amb aquest fi, han de prendre totes les mesures legislatives i administratives adequades.

3. Els Estats membres han d'assegurar que les institucions, els serveis i els equipaments responsables de l'atenció o la protecció dels infants compleixin les normes establertes per l'autoritat competent, especialment pel que fa a la seguretat, la salubritat, el nombre i la competència del personal, i també que hi hagi supervisió professional.

Article 4

Els Estats membres han d'adoptar totes les mesures legislatives, administratives i d'altres d'adequades per fer efectius els drets reconeguts en aquesta

Convenció. Pel que fa als drets econòmics, socials i culturals, els Estats membres han de prendre aquestes mesures tant com els ho permetin els seus recursos i, si fos necessari, dins del marc de la cooperació internacional.

Article 5

Els estats membres han de respectar les responsabilitats, els drets i els deures dels pares i, si fos el cas, els dels membres de la família extensa o de la comunitat d'acord amb els usos locals, dels tutors legals o altres persones que en tinguin la responsabilitat i d'acord amb el desenvolupament de les capacitats de l'infant donar-li la direcció i la guia adequades perquè pugui exercir els drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 6

1. Els Estats membres reconeixen que tot infant té el dret intrínsec a la vida.
2. Els Estats membres han d'assegurar al màxim possible la supervivència i el desenvolupament de l'infant.

Article 7

1. L'infant ha de ser enregistrat immediatament després del seu naixement i des d'aquest moment té dret a un nom, a tenir una nacionalitat i, fins on sigui possible, el dret a conèixer els seus pares i a ser pujat per ells.
2. Els Estats membres han d'assegurar l'efectivitat d'aquests drets d'acord amb la seva legislació nacional i les obligacions concretes en virtut dels acords internacionals en aquest camp, especialment quan altrament l'infant mancava de nacionalitat.

Article 8

1. Els Estats membres es comprometen a respectar el dret de l'infant a preservar la seva identitat, incloent-hi la nacionalitat, el nom i el parentiu familiar, d'acord amb la llei i sense interferències il·lícites.
2. Si un infant fos privat il·legalment d'alguns dels elements de la seva identitat, o de tots, els Estats membres li prestaran l'assistència i la protecció adequades amb la finalitat de restablir ràpidament la seva identitat.

Article 9

1. Els Estats membres vetllaran perquè l'infant no sigui separat dels seus pares contra llur voluntat, tret de quan les autoritats competents, d'acord amb la legislació i els procediments aplicables, decideixin que aquesta separació

és necessària per a l'interès primordial de l'infant. Aquesta decisió pot ser necessària en casos especials, com quan els pares maltracten o abandonen l'infant o quan els pares viuen separats i s'ha de prendre una decisió sobre el lloc de residència de l'infant.

2. En qualsevol procediment relatiu al paràgraf 1, totes les parts interessades han de tenir l'oportunitat de participar-hi i de donar a conèixer la seva opinió.

3. Els Estats membres han de respectar el dret de l'infant separat d'un dels seus pares o d'ambdós de tenir relacions personals i contacte directe amb tots dos regularment, tret de si això va contra el seu interès primordial.

4. Quan aquesta separació sigui el resultat d'una mesura presa per un Estat membre, com ara la detenció, l'empresonament, l'exili, la deportació o la mort (inclosa la mort per qualsevol causa mentre la persona estigui sota la custòdia de l'Estat), d'un dels pares de l'infant o de tots dos, o de l'infant, l'Estat membre, quan li ho demanin, ha de donar la informació essencial sobre el lloc on es troben el membre o els membres absents de la família a l'infant, als pares o, si convé, a un altre membre de la família, tret que amb això l'infant pogués resultar perjudicat. A més, els Estats membres s'han d'assegurar que la presentació d'aquesta petició no comporti conseqüències adverses per a la persona o les persones implicades.

Article 10

1. D'acord amb l'obligació dels Estats membres segons l'article 9, paràgraf 1, tota sol·licitud feta per un infant o pels seus pares per entrar en un Estat membre o sortir-ne amb l'objectiu de reunificar la família, han de ser tramitades pels Estats membres positivament, humanament i expeditivament. A més, els Estats membres han d'assegurar que la presentació d'aquesta sol·licitud no tingui conseqüències adverses per als sol·licitants ni per als seus familiars.

2. Un infant els pares del qual visquin en Estats diferents té el dret de tenir relacions personals i contactes directes amb tots dos progenitors amb regularitat, tret de circumstàncies excepcionals. Amb aquesta finalitat, i d'acord amb el deures dels Estats membres establerts a l'article 9, paràgraf 2, els Estats membres han de respectar el dret de l'infant i dels seus pares a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i d'entrar al seu propi país. El dret a sortir de qualsevol país solament estarà subjecte a les restriccions legals i que si-

guin necessàries per a protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats d'altres persones, i en consonància amb els altres drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 11

1. Els Estats membres han de prendre mesures per evitar el trasllat il·lícit d'infants a l'estranger i que siguin retinguts il·lícitament.
2. Amb aquesta finalitat, els Estats membres han de promoure l'establiment d'acords bilaterals o multilaterals, o l'adhesió als acords existents.

Article 12

1. Els Estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els afers que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa.
2. Amb aquesta finalitat, l'infant ha de tenir especialment l'oportunitat de ser escoltat en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecti, bé directament, bé per mitjà d'un representant o d'una institució adequada, d'acord amb les normes de procediment de la legislació.

Article 13

1. L'infant té el dret a la llibertat d'expressió; aquest dret inclou el dret a cercar, rebre, i difondre informació i idees de tota mena, sense consideració de fronteres, sigui oralment, per escrit, o impreses en forma d'art o per qualsevol altre mitjà triat per l'infant.
2. L'exercici d'aquest dret pot estar subjecte a algunes restriccions, que seran només les que prevegi la llei i que siguin necessàries: *a)* per respecte als drets o a la reputació d'altri; o *b)* per a la protecció de la seguretat nacional, de l'ordre públic o de la salut o la moral públiques.

Article 14

1. Els Estats membres han de respectar el dret de l'infant a la llibertat de pensament, de consciència i de religió.
2. Els Estats membres han de respectar els drets i els deures dels pares i, si convé, dels tutors legals, a dirigir l'infant en l'exercici del seu dret d'acord amb el desenvolupament de les seves facultats.

3. La llibertat a manifestar la pròpia religió o les pròpies creences només pot tenir les limitacions legals necessàries per a protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públiques, i els drets i les llibertats fonamentals dels altres.

Article 15

1. Els Estats membres reconeixen els drets de l'infant a la llibertat d'associació i a la llibertat de reunió pacífica.

2. En l'exercici d'aquest drets no hi ha d'haver més restriccions que les establertes de conformitat amb la llei i que siguin necessàries en una societat democràtica en interès de la seguretat nacional o pública, l'ordre públic, la protecció de la salut o la moral públiques, o la protecció dels drets i les llibertats dels altres.

Article 16

1. Cap infant no pot ser subjecte d'interferències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, la seva família, domicili o correspondència, ni d'atacs il·legals al seu honor i reputació.

2. L'infant té dret a la protecció de la llei contra aquestes interferències o atacs.

Article 17

Els Estats membres reconeixen la importància de la funció dels mitjans de comunicació i han de vetllar perquè l'infant tingui accés a informacions i materials informatius procedents de diverses fons nacionals i internacionals, especialment les que tenen per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i moral, i la seva salut física i mental. Amb aquesta finalitat, els Estats membres:

1. Han d'encoratjar els mitjans de comunicació social a difondre informació i materials informatius que siguin beneficiosos socialment i culturalment per a l'infant d'acord amb l'esperit de l'article 29;

2. Han de promoure la cooperació internacional en la producció, l'intercanvi i la difusió d'aquesta informació i d'aquest material informatiu procedent de diverses fons nacionals i internacionals;

3. Han d'encoratjar la producció i la difusió de llibres infantils;

4. Han d'encoratjar els mitjans de comunicació a tenir una atenció especial a les necessitats lingüístiques de l'infant que pertany a un grup minoritari o que sigui indígena;

5. Han de promoure el desenvolupament de la normativa adequada per a protegir l'infant de la informació o del material informatiu perjudicial per al seu benestar tenint en compte les disposicions dels articles 13 i 18.

Article 18

1. Els Estats membres han d'esmerçar els seus millors esforços a assegurar el reconeixement del principi que el pare i la mare tenen responsabilitats comunes en l'educació i el desenvolupament de l'infant. Els pares o, si falten, els tutors legals, tenen la responsabilitat primordial de l'educació i el desenvolupament de l'infant. L'ur preocupació fonamental ha de ser l'interès primordial de l'infant.

2. Amb la finalitat de promoure i garantir els drets enunciats en aquesta Convenció, els Estats membres han de donar l'ajut oportú als pares i tutors perquè puguin acomplir les seves responsabilitats d'educar l'infant i han d'assegurar la creació d'institucions, equipaments i serveis per a l'atenció dels infants.

3. Els Estats membres han de prendre totes les mesures apropiades perquè els infants de pares que treballen es beneficiïn dels serveis i equipaments de guarda d'infants a què tinguin dret.

Article 19

1. Els Estats membres han de prendre totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per a protegir l'infant contra totes les formes de violència física o mental, lesions, abusos, abandonament o tracte negligent, maltractament o explotació, inclosos els abusos sexuals, físics o mentals, mentre està sota la tutela dels seus pares, tutors legals o de qualsevol altra persona que en tingui la tutela.

2. Aquestes mesures protectores, si cal, han d'incloure procediments efectius per a l'establiment de programes socials, amb la finalitat de donar el suport necessari a l'infant i als que en tenen la tutela, i també per a d'altres maneres de prevenir, detectar, informar, derivar, investigar, tractar i seguir els casos de maltractaments descrits més amunt, a més de les actuacions judicials, si fossin necessàries.

Article 20

1. Un infant privat temporalment o permanentment del seu entorn familiar o quan per al seu interès primordial no es pugui permetre que hi romangui, té dret a la protecció i l'ajuda especials de l'estat.

2. Els Estats membres, d'acord amb les seves legislacions nacionals, han d'assegurar una atenció alternativa a aquest infant.

3. Aquesta atenció pot comprendre, entre d'altres, l'acolliment familiar, la Kafala de la llei islàmica, l'adopció o, si fos necessari, la col·locació en institucions apropiades per a l'atenció de l'infant. En considerar les solucions s'ha de prestar una especial atenció al fet que és desitjable que l'infant continuï la seva educació en el seu propi medi ètnic, religió, cultural i lingüístic.

Article 21

Els Estats membres que reconeixen o permeten l'adopció han d'assegurar que la consideració principal sigui l'interès primordial de l'infant i:

1. Han de vetllar perquè l'adopció de l'infant només sigui autoritzada per les autoritats competents, les quals han de determinar, d'acord amb la llei i les normatives aplicables, i tota la informació pertinent i fidedigna, que l'adopció es pot permetre en vista de la situació jurídica de l'infant en relació amb els seus pares, parents o tutors legals, i que, si n'és un requisit, les persones implicades hagin donat el consentiment informat per a l'adopció amb tot l'assessorament que pugui ser necessari;

2. Han de reconèixer que si l'infant no pot ser col·locat en una família d'acolliment o adoptiva, o no hi ha manera adequada d'atendre'l en el seu país d'origen, l'adopció entre països pot ser considerada com un mitjà alternatiu de l'atenció a la infància;

3. Han de prendre totes les mesures convenients per assegurar que l'infant objecte d'adopció entre països gaudeixi de totes les salvaguardes i garanties equivalents a les de l'adopció nacional;

4. En l'adopció entre països han de prendre totes les mesures necessàries per assegurar que l'adopció no proporcioni guanys econòmics indeguts als qui hi participin;

5. Quan escaigui, han de promoure els objectius d'aquest article pactant acords o convenis bilaterals o multilaterals i s'han d'esforçar a assegurar que la col·locació de l'infant en un altre país és duta a terme pels òrgans o les autoritats competents.

Article 22

1. Els Estats membres han de prendre les mesures apropiades perquè un infant que demana estatut de refugiat o que sigui considerat refugiat d'acord

amb la llei i els procediments nacionals o internacionals, tant si va acompanyat pels seus pares com per un altra persona, rebi la protecció necessària i una assistència humanitària, i que gaudeixi dels drets aplicables enunciats en aquesta Convenció i en d'altres normatives de drets humans o de caràcter humanitari a què aquests Estats s'hagin adherit.

2. Amb aquesta finalitat, els Estats membres, si ho consideren convenients, han de cooperar en qualsevol esforç fet per les Nacions Unides per protegir i ajudar aquest infant a trobar els seus pares o d'altres membres de la família, o de qualsevol infant refugiat per obtenir la informació necessària perquè es reuneixi amb la seva família. Quan ni el pares ni els altres membres de la família puguin ser localitzats, l'infant ha de tenir la mateixa protecció que qualsevol altre infant privat temporalment o definitivament del seu medi familiar pel motiu que sigui, tal com s'enuncia en aquesta Convenció.

Article 23

1. Els Estats membres reconeixen que l'infant disminuït físicament o mentalment ha de gaudir d'una vida plena i respectable en condicions que li assegurin dignitat, que li permetin d'arribar a valdre's per ell mateix i que li facilitin la participació activa en la comunitat.

2. Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant disminuït a rebre atencions especials i vetllaran perquè, d'acord amb els recursos disponibles, es presti a l'infant beneficiari i als qui tinguin la responsabilitat de la seva cura l'ajuda sol·licitada, i que aquesta sigui l'adequada a la situació de l'infant i dels pares o d'altres persones que en tinguin cura.

3. En consideració a les necessitats especials de l'infant disminuït, l'ajuda donada d'acord amb el paràgraf 2 ha de ser gratuïta sempre que sigui possible, tenint en compte els recursos econòmics dels seus pares o de les altres persones que en tinguin cura, i ha d'anar destinada a assegurar que l'infant disminuït tingui accés efectiu a l'educació, la formació, els serveis d'atenció a la salut, la preparació per al treball, i les oportunitats d'esplai, i que rebi aquests serveis de manera adequada per a aconseguir la màxima integració social i desenvolupament individual possibles, inclòs el desenvolupament cultural, i espiritual.

4. Els Estats membres han de promoure, amb esperit de cooperació internacional, l'intercanvi d'informació adequada en el camp de l'atenció preventiva de la salut i del tractament mèdic, psicològic i funcional dels

infants disminuïts, i la difusió d'informació concernent als mètodes de rehabilitació i als serveis d'ensenyament i de formació professional, i l'accés a aquesta informació, amb l'objectiu que els Estats membres puguin millorar llur capacitat i coneixements i ampliar llur experiència en aquest camp. En aquest aspecte, s'han de tenir especialment en compte els països en vies de desenvolupament.

Article 24

1. Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant a gaudir del nivell de salut més alt possible i d'equipaments de tractament de les malalties i de restabliment de la salut. Els Estats integrants s'han d'esforçar a assegurar que cap infant no sigui privat del seu dret a accedir a aquests serveis.
2. Els Estats membres han d'assegurar la plena aplicació d'aquest dret i, especialment, han de prendre les mesures següents:
 - a) Reduir la mortalitat dels nadons i dels infants.
 - b) Assegurar la prestació de l'assistència mèdica i l'atenció a la salut que siguin necessàries a tots els infants, posant l'èmfasi en el desenvolupament de l'atenció primària de la salut.
 - c) En el marc de l'atenció primària de la salut, combatre les malalties i la desnutrició mitjançant, entre d'altres coses, l'aplicació de la tecnologia de què es disposi i el subministrament d'aliments nutritius adequats i d'aigua potable neta, prenent en consideració els perills i els riscos de pol·lució ambiental.
 - d) Assegurar atenció sanitària prenatal i postnatal a les mares.
 - e) Vetllar perquè tots els sectors de la societat, i especialment els pares i els infants, estiguin informats, tinguin accés a l'educació i rebin suport en l'ús dels coneixements bàsics sobre la salut i la nutrició dels infants, els avantatges de l'alletament matern, la higiene i la sanitat ambiental, i la prevenció d'accidents.
 - f) Desenvolupar l'atenció sanitària preventiva, l'orientació dels pares i l'educació i els serveis de planificació familiar.
3. Els Estats membres han de prendre totes les mesures apropiades eficaces per bandejar les pràctiques tradicionals perjudicials per a la salut dels infants.
4. Els Estats membres es comprometen a promoure i encoratjar la cooperació internacional per aconseguir progressivament la realització plena dels

drets reconeguts en aquest article. Respecte a això, s'han de tenir en compte especialment les necessitats dels països en desenvolupament.

Article 25

Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant que ha estat internat o bé col·locat en una família d'acolliment per les autoritats competents, amb la finalitat d'atendre, protegir o tractar la seva salut física o mental, a una revisió periòdica del tractament que rep i totes les altres circumstàncies rellevants en aquest internament o acolliment familiar.

Article 26

1. Els estats membres han de reconèixer el dret de tots els infants a ser beneficiaris de la seguretat social i de les prestacions socials, i han de prendre les mesures necessàries per aconseguir la plena realització d'aquest dret d'acord amb la legislació nacional.

2. Les prestacions s'haurien de concedir, si fos el cas, tenint en compte els recursos i les circumstàncies de l'infant i de les persones que tinguin la responsabilitat del seu manteniment, i també tota altra consideració pertinent en una sol·licitat feta per l'infant o en nom seu.

Article 27

1. Els Estats membres reconeixen el dret de tots els infants a un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social.

2. Els pares o altres persones responsables de l'infant tenen l'obligació primordial d'assegurar, dins de les seves possibilitats econòmiques, les condicions de vida necessàries per al desenvolupament de l'infant.

3. Els Estats membres, d'acord amb les condicions nacionals i segons els seus mitjans, han de prendre les mesures apropiades per ajudar els pares i les altres persones responsables de l'infant a fer efectiu aquest dret i, en cas de necessitat, han de donar ajut material i programes de suport, principalment pel que fa a la nutrició, el vestit i l'habitatge.

4. Els Estats membres han de prendre les mesures pertinents per assegurar que els pares o altres persones que en tinguin la responsabilitat financera, satisfacin la pensió per a la manutenció i l'allotjament de l'infant, tant si viuen a l'Estat integrant com a l'estranger. Especialment, si la persona que té la responsabilitat financera de l'infant viu en un Estat diferent d'aquell on viu l'infant, els Estats integrants han de promoure l'adhesió als acords inter-

nacionals o la signatura d'aquests acords, a més de fer tota altra gestió pertinent.

Article 28

1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant a l'educació, i amb l'objectiu d'aconseguir aquest dret progressivament i basant-se en la igualtat d'oportunitats, especialment han de:

- a) Implantar l'ensenyament primari obligatori i gratuït per a tothom;
- b) Fomentar el desenvolupament de formes diferents de l'ensenyament secundari, inclòs l'ensenyament general i el professional, i posar-lo a l'abast de tots els infants prenent les mesures pertinents, com ara implantat l'ensenyament gratuït i oferint ajut econòmic en cas de necessitat;
- c) Mitjançant qualsevol mitjà adequat, fer que l'ensenyament superior sigui accessible a tothom, segons la capacitat de cadascú.
- d) Posar a l'abast de tots els infants informació i orientació sobre les qüestions referents a l'educació i professionals.
- e) Prendre mesures per a encoratjar l'assistència regular a l'escola i reduir les taxes d'abandonament escolar.

2. Els Estats membres han de prendre totes les mesures adequades per assegurar que la disciplina escolar sigui administrada de manera compatible amb la dignitat humana de l'infant i de conformitat amb aquesta Convenció

3. Els Estats membres han de fomentar i encoratjar la cooperació internacional pel que fa a l'educació, especialment amb l'objectiu de contribuir a eliminar la ignorància i l'analfabetisme del món, i facilitar l'accés als coneixements científics i tècnics i als mètodes d'ensenyament moderns. En aquest aspecte, s'ha de tenir en compte especialment les necessitats dels països en desenvolupament.

Article 29

1. Els Estats membres convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a:

- a) Desenvolupar tant com es pugui la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant;
- b) Infondre en l'infant el respecte envers els seus pares, la seva pròpia identitat cultural, llengua i valors, i envers els valors nacionals del país on viu, del país d'on podria procedir i envers les civilitzacions diferents de la seva.

c) Preparar l'infant a una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat entre els sexes i amistat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena.

d) Infondre en l'infant el respecte a l'entorn natural.

2. Cap punt d'aquest article o de l'article 28 ha de ser interpretat de manera que restringeixi la llibertat dels individus i de les entitats per establir i dirigir institucions d'ensenyament, sempre que siguin respectats els principis del paràgraf 1 d'aquest article, i que l'educació donada en aquestes institucions s'ajusti a les normes mínimes de l'Estat.

Article 30

Als Estats on hi hagi minories ètniques, religioses o lingüístiques, o persones d'origen indígena, a l'infant que pertanyi a una minoria o que sigui indígena no se li pot negar mai, en comunitat amb els altres membres del seu grup, el dret a gaudir de la seva pròpia cultura, a professar i practicar la seva pròpia religió i a utilitzar la seva pròpia llengua.

Article 31

1. Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant al descans i a l'esplai, al joc i a les activitats d'esbarjo adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts.

2. Els Estats membres han de respectar i promoure el dret de l'infant a participar plenament en la vida cultural i artística i han d'afavorir oportunitats de participació en activitats culturals, artístiques, recreatives i d'esplai.

Article 32

1. Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant a ser protegit contra l'explotació econòmica, i a fer qualsevol treball que pugui ser perillós o entorpir la seva educació, o que sigui perjudicial per a la seva salut o el seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral o social.

2. Els Estats membres han de prendre mesures legislatives, administratives, socials i educatives per assegurar l'aplicació d'aquest article. Amb aquesta finalitat, i tenint en compte les disposicions pertinents i les normes internacionals, els Estats integrants, en especial:

a) Han de regular l'edat o les edats mínimes per començar a treballar;

b) Han de regular l'horari i les condicions de treball; i

c) Han d'estipular les multes apropiades i d'altres sancions encaminades a assegurar el compliment efectiu d'aquest article.

Article 33

Els Estats membres han de prendre totes les mesures apropiades, fins i tot mesures legislatives, socials i educatives, per protegir els infants de l'ús il·lícit dels estupefaents i les substàncies psicotròpiques enumerades en els tractats internacionals pertinents, i per impedir que els infants siguin utilitzats en la producció il·lícita i en el tràfic d'aquestes substàncies.

Article 34

Els Estats membres es comprometen a protegir l'infant de totes les maneres d'explotació i d'abús sexual. Amb aquesta finalitat, els Estats integrants, en particular, han de prendre totes les mesures nacionals, bilaterals i multilaterals necessàries per impedir:

- a) La inducció i la coacció a un infant perquè participi en qualsevol activitat sexual il·legal;
- b) L'explotació d'infants en la prostitució o en d'altres pràctiques sexuals il·legals;
- c) L'explotació d'infants en espectacles i en material pornogràfic.

Article 35

Els Estats membres han de prendre totes les mesures nacionals, bilaterals i multilaterals convenients per impedir el segrest, la venda o el tràfic d'infants per qualsevol motiu i de qualsevol manera.

Article 36

Els Estats membres han de protegir l'infant contra tota altra mena d'explotació que pugui perjudicar qualsevol aspecte del seu benestar.

Article 37

Els Estats membres han de vetllar que:

- a) Cap infant no sigui sotmès a tortura o cap altre tractament o càstig cruel, inhumà o degradant. Especialment, no s'ha d'imposar la pena capital ni la de presó perpètua sense la possibilitat d'excarceració pels delictes comesos per menors de 18 anys.
- b) Cap infant no sigui privat de la seva llibertat il·legalment o arbitràriament. La detenció o l'empresonament d'un infant només pot portar-se a ter-

me d'acord amb la llei i només com a última mesura, i durant el període de temps més curt possible que correspongui.

c) Tot infant privat de llibertat ha de ser tractat amb la humanitat i respecte a la dignitat inherent a la persona humana i tenint en compte les necessitats d'una persona de la seva edat. Especialment, un infant privat de llibertat ha d'estar separat dels adults, tret que es considerés convenient per a l'interès primordial de l'infant, i ha de tenir dret a mantenir el contacte amb la seva família per mitjà de correspondència o visites, tret de circumstàncies excepcionals;

d) Tot infant privat de la seva llibertat ha de tenir dret a un accés ràpid a l'assistència legal o d'altra que sigui adequada i a recusar la legalitat de la seva privació de llibertat davant d'un tribunal o d'una altra autoritat competent, independent i imparcial i a una resolució ràpida de l'actuació.

Article 38

1. En els conflictes armats que afectin un infant, els Estats membres es comprometen a respectar i vetllar perquè es respectin les normes de la legislació internacional humanitària que li sigui aplicable.

2. Els Estats membres han de prendre totes les mesures possibles per evitar que les persones que no hagin complert 15 anys no prenguin part directament en les hostilitats.

3. Els Estats membres, en les seves forces armades, s'han d'abstenir de reclutar qualsevol persona menor de 15 anys. Quan es faci un reclutament entre persones que hagin complert 15 anys, però menors de 18, els Estats membres han de procurar donar prioritat als de més edat.

4. D'acord amb les obligacions emanades de la legislació humanitària internacional de protegir la població civil durant els conflictes armats, els Estats membres han de prendre totes les mesures possibles per assegurar la protecció i l'atenció dels infants afectats per un conflicte armat.

Article 39

Els Estats membres han de prendre totes les mesures adequades per promoure la recuperació física i psicològica, i la reinserció social d'un infant víctima de qualsevol forma d'abandó, explotació, abús, tortura o qualsevol altra forma de tractament o càstig cruel, inhumà o degradant; o conflictes armats. Aquesta recuperació i reinserció ha de tenir lloc en un ambient que protegeixi la salut, l'autoestima i la dignitat de l'infant.

Article 40

1. Els Estats membres reconeixen el dret de tot infant de qui s'al·legui que ha infringit la llei penal, o a qui se n'acusi o en sigui declarat culpable, de ser tractat d'una manera que promogui el seu sentit de dignitat i vàlua, i que reforci el seu respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals dels altres; i tenint en compte la seva edat i la importància de promoure que l'infant es reinsereixi en la societat i que hi assumeixi una funció constructiva.

2. Amb aquesta finalitat, i tenint en compte les disposicions pertinents de les normatives internacionals, els Estats membres han d'assegurar especialment:

a) Que no s'al·legui que cap infant ha infringit la llei penal, ni se l'acusi o se'l declari culpable per actes o omissions que no eren prohibits a la legislació nacional o internacional quan van ser comesos;

b) Que tot infant de qui s'al·legui que ha infringit la llei penal o se l'acusi d'haver-ho fet, tingui almenys les següents garanties:

I. ser considerat innocent mentre no se'n provi la culpabilitat d'acord amb la llei;

II. ser informat amb promptitud dels càrrecs que se li imputen, directament o a través dels seus pares o tutor legal, i tenir l'assistència legal o d'altra d'apropiada en la preparació i en la presentació de la seva defensa;

III. que la causa sigui dirimida sense demora per una autoritat competent, independent i imparcial, o per un cos judicial en una audiència equitativa d'acord amb la llei i en presència d'un assessor jurídic o d'altre d'adequat, tret que es considerés negatiu per als interessos primordials de l'infant, tenint en compte especialment la seva edat i situació i la dels seus pares o tutors legals;

IV. a no ser obligat a donar testimoni o a confessar-se culpable; interrogar o haver interrogat els testimonis contraris i obtenir la participació i l'interrogatori de testimonis de descàrrec o almenys en condicions d'igualtat;

V. en el cas que es consideri que ha infringit la llei penal, que aquesta decisió i qualsevol mesura imposada en conseqüència, sigui revisada per una autoritat o un òrgan judicial superior competent, independent i imparcial;

VI. tenir assistència gratuïta d'un intèrpret si l'infant no comprèn o no parla l'idioma utilitzat;

VII. que la seva vida privada sigui respectada plenament en totes les fases del procediment.

3. Els Estats membres han de promoure l'establiment de lleis, procediments, autoritats i institucions específiques aplicables a infants de qui es presumeix que han infringit la llei penal, se'ls acusa d'haver- ho fet o se n'han declarat culpables, i especialment:

a) Establir una edat mínima per sota de la qual s'ha de considerar que l'infant no té la capacitat d'infringir la llei;

b) Si és adequat i desitjable, establir mesures apropiades per tractar aquests infants sense utilitzar procediments judicials, sempre que siguin respectats plenament els drets humans i les garanties legals.

4. Disposar diverses mesures, com ara ordres de protecció, orientació i supervisió, assessorament, llibertat a prova, acolliment familiar, programes educatius i de formació professional, i d'altres alternatives a l'internament en institucions per assegurar que els infants són tractats de manera apropiada tant a les seves circumstàncies com a la infracció penal.

Article 41

Res d'aquesta Convenció no afectarà cap disposició que sigui millor per a la realització dels drets de l'infant i que formi part de: *a)* la legislació d'un Estat membre; o *b)* la legislació internacional vigent en aquest Estat.

PART II

Article 42

Els Estats membres es comprometen a donar a conèixer àmpliament els principis i les disposicions d'aquesta Convenció per mitjans eficaços i adequats, tant a infants com a adults.

Article 43

1. Amb la finalitat d'examinar els progressos fets pels Estats membres per aconseguir el compliment de les obligacions concretes en aquesta Convenció, s'establirà un Comitè dels Drets de l'Infant, que durà a terme les funcions que s'ordenen a continuació.

2. El comitè estarà format per deu experts de gran integritat moral i competència reconeguda en el camp propi d'aquesta Convenció. Els membres del Comitè han de ser elegits pels Estats membres d'entre els seus ciutadans i

han d'exercir les seves funcions a títol personal. Es tindrà en compte una distribució equitativa i també els principals sistemes legals.

3. Els membres del Comitè han de ser elegits mitjançant votació secreta d'una llista de persones designades pels Estats membres. Cada Estat membre ha de nomenar una persona d'entre els seus ciutadans.

4. L'elecció inicial del Comitè tindrà lloc pel cap alt sis mesos després de l'entrada en vigor d'aquesta Convenció i després cada dos anys. Almenys quatre mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General de les Nacions Unides ha d'enviar una carta als Estats membres invitant-los a presentar els seus candidats en el termini de dos mesos. Després, el Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de les persones designades, indicant els Estats membres que les han designades, i la presentarà als Estats membres en aquesta Convenció.

5. Les eleccions se celebraran en una reunió dels Estats membres convocada pel Secretari General a la seu central de les Nacions Unides. En aquesta reunió, el quòrum de la qual seran els dos terços dels Estats membres, les persones elegides per formar part del Comitè seran les que obtinguin el nombre més alt de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats membres votants presents.

6. Els membres del Comitè seran elegits per un termini de quatre anys. Podran ser reelegits si se'n torna a presentar la candidatura. El mandat de cinc dels membres elegits en la primera elecció expiarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, el president de la reunió elegirà per sorteig els noms d'aquests cinc membres.

7. Si un membre del Comitè morís, presentés la dimissió o declarés que per qualsevol causa no pot continuar exercint les seves funcions en el Comitè, l'Estat membre que el va designar designarà un altre expert d'entre els seus ciutadans per servir durant la resta del termini, si és aprovat pel Comitè.

8. El Comitè ha d'establir les seves pròpies normes de procediment.

9. El Comitè ha d'elegir els seus funcionaris per un període de dos anys.

10. Normalment, les reunions del Comitè tindran lloc a la seu central de les Nacions Unides o en qualsevol altre lloc convenient determinat pel mateix Comitè. El Comitè s'ha de reunir en sessió ordinària un cop al any. La duració de les reunions serà determinada i revisada, si és procedent, en una

reunió dels Estats membres en aquesta Convenció i subjecta a l'aprovació de l'Assemblea General.

11. El Secretari General de les Nacions Unides proporcionarà el personal i els equipaments necessaris per a l'execució de les funcions del Comitè segons aquesta Convenció.

12. Amb l'aprovació de l'Assemblea General, els membres del Comitè establerts d'acord amb aquesta Convenció rebran emoluments dels recursos de les Nacions Unides en els termes i les condicions que estableixi l'Assemblea.

Article 44

1. Els Estats membres es comprometen a presentar al Comitè, a través del Secretari General de les Nacions Unides, informes sobre les mesures adoptades per fer efectius els drets reconeguts en aquest document i sobre el progrés fet en l'ús d'aquests drets: *a)* Al cap de dos anys de l'entrada en vigor de la Convenció en cada Estat membre. *b)* En endavant, cada cinc anys.

2. Els informes fets d'acord amb aquest article han de mencionar la situació real i les dificultats, si n'hi ha, que afectin al grau de compliment de les obligacions provinents d'aquesta convenció. També han de contenir prou informació perquè el Comitè es pugui fer càrrec clarament del nivell d'acompliment de la Convenció en el país de què es tracti.

3. Els Estats membres que hagin presentat al Comitè un informe inicial complet, en els informes subsegüents presentats d'acord amb el paràgraf *b)* no hauran de repetir la informació bàsica donada prèviament.

4. El Comitè pot demanar als Estats membres informació complementària relativa a l'acompliment de la Convenció.

5. Cada dos anys, per conducte del Consell Econòmic i Social, el Comitè ha de presentar un informe de les seves activitats a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

6. Els Estats membres difondran àmpliament els informes presentats.

Article 45

Amb l'objectiu de promoure l'aplicació efectiva de la Convenció i de fomentar la cooperació internacional en tot allò que propugna la Convenció:

a) Les institucions especialitzades, la UNICEF i els altres òrgans de les Nacions Unides, tenen el dret de ser representades en l'estudi del compliment de les disposicions d'aquesta Convenció que siguin de la seva competència.

El Comitè pot invitar les institucions especialitzades, la UNICEF i d'altres organismes competents que consideri apropiats, a aportar assessorament especialitzat sobre l'aplicació de la Convenció en les matèries de llur competència. El Comitè pot invitar les institucions especialitzades, la UNICEF i d'altres òrgans de les Nacions Unides, a presentar informes sobre l'acompliment de la Convenció en matèria de llur competència.

b) Si ho considera convenient, el Comitè trametrà a les institucions especialitzades (la UNICEF i d'altres de competents), qualsevol informe dels Estats membres que contingui una demanda o que indiqui una necessitat d'assessorament o assistència tècnics, a més de les possibles observacions i dels suggeriments del Comitè en relació amb aquestes demandes.

c) El Comitè pot recomanar a l'Assemblea General de demanar al Secretari General que en representació seva porti a terme estudis d'assumptes específics relatius als drets de l'infant.

d) El Comitè pot fer suggeriments i recomanacions generals basades en la informació rebuda d'acord amb els articles 44 i 45 d'aquesta Convenció. Aquests suggeriments i recomanacions generals han de ser trameses a qualsevol Estat membre implicat i presentats en un informe a l'Assemblea General junt amb els comentaris que hi hagin fet els Estats membres.

PART III

Article 46

Aquesta Convenció pot ser signada per tots el Estats.

Article 47

Aquesta Convenció ha de ser ratificada. Les escriptures de ratificació seran dipositades a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 48

Aquesta Convenció estarà oberta a l'adhesió de qualsevol Estat. Els documents d'adhesió seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 49

1. Aquesta Convenció entrarà en vigor al trentè dia a comptar des de l'endemà de la data en què el vintè acord de ratificació o adhesió hagi estat dipositat a la Secretaria General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la convenció o s'hi adhereixi, després d'haver estat dipositat el vintè document de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor al trentè dia després que aquest Estat hagi dipositat el seu document de ratificació o d'adhesió.

Article 50

1. Qualsevol Estat membre hi pot proposar una esmena i registrar-la a la Secretaria General de les Nacions Unides. El Secretari General haurà de comunicar l'esmena proposada als Estats membres indicant si està a favor de convocar una conferència dels Estats membres per poder considerar i votar les propostes. Si en l'espai de quatre mesos des de la data de la comunicació almenys un terç dels Estats membres estan a favor de la conferència, el Secretari General haurà de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Qualsevol esmena que sigui adoptada per una majoria dels Estats membres presents a la conferència, i que l'hagin votada, haurà de ser presentada a l'Assemblea General de les Nacions Unides per a ser aprovada.

2. Tota esmena adoptada d'acord amb el paràgraf 1 d'aquest article entrarà en vigor quan hagi estat aprovada per l'Assemblea General i acceptada per dos terços dels Estats membres.

3. Quan una esmena entri en vigor serà preceptiva per als Estats membres que l'han acceptada, mentre que els altres Estats membres continuaran estant obligats per les disposicions d'aquesta Convenció i per les anteriors esmenes que hagin acceptat.

Article 51

1. El Secretari General de les Nacions Unides ha de rebre el text de les reserves fetes pels Estats en el moment de la seva ratificació o adhesió i enviar-les a tots els Estats.

2. No serà admesa cap reserva incompatible amb l'objecte i el propòsit d'aquesta Convenció.

3. Les reserves poden ser anul·lades en qualsevol moment mitjançant una notificació expressa adreçada al Secretari General de les Nacions Unides, el qual n'haurà d'informar a tots els Estats. Aquesta notificació tindrà efecte a partir de la data en què sigui rebuda pel Secretari General.

Article 52

Un Estat membre pot denunciar aquesta Convenció mitjançant un escrit

tramès al Secretari General de les Nacions Unides. La denúncia esdevindrà efectiva un any després de la data en què hagi estat rebuda la notificació.

Article 53

El Secretari General de les Nacions Unides és designat dipositari d'aquesta Convenció.

Article 54

L'original d'aquesta Convenció, els textos àrab, xinès, anglès, francès i castellà de la qual són igualment autèntics, seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides. El testimoni, els plenipotenciaris sotasignats degudament autoritzats pels respectius governs, signen aquesta Convenció.

Nacions Unides, novembre de 1989

18 Contes per educar en valors

Coneix els teus drets

Anna Montes Vallecillos i Arantxa Perales Echeverria

Ariadna Peña Medina

Clara Romaní Cornet

Elena Montiel Bach

Ignasi Soler Cabestany

Joan Dueñas Ferrándiz

Margarida Solà Oliveres

Marta Curto Nàcher

Marta Fos Ferré

Mercè Gil Viñas

Mireia Gasull Casanova i Eva Mª Fernández Marín

Noelia Muñoz González

Pep Plana Farré

Pilar Serrat Aymerich

Sara Martínez Huertas

Servei de Suport a l'Acolliment en Família Extensa INTRESS de
Nou Barris. Equip de seguiment: Mireia Rodón i Laia Alfama.

Amb les nenes components del grup "Les Exploradores":

A, S, A, T, Y, N, i amb el suport de les joves: G i A

Toni Rubio Nicás

